

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14
Pe o lună . 2.40

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telex pentru oraș și comitat 509.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă fiecare și
20 filleri.
Manuscrisurile nu se înapo-
iază.

Independența presei noastre.

Arad, 29 Februarie.

Asupra presei s'a vorbit atât de mult la noi, cu și fără rost, încât îți pare că insistă asupra unei banalități când prinzi condeiul să mai adaugi și tu din partea ta ceva. Mai ales în vremea din urmă, chestiunea presei s'a ridicat atât de mult la suprafață, încât toți nechemății s'au simțit îndemnați să-și spună și ei cuvântul lor necerut asupra ei. Dar, în sfârșit, aceasta nu importă, pentru că libertatea opiniilor este atât de mare încât de multe ori îți pare că ea se confundă cu obligativitatea lor. Și, la urma urmelor, faptul că se vorbește atât de mult asupra ei, dovedește nu numai că presei noastre i-se dă o importanță binemeritată, dar că i-se și recunoaște atribuția ei de factor de întâiul ordin în viața noastră publică. Și aceasta e mult pentru noi, cari, deși am îndrugat destule despre presă încă din vremuri foarte vechi, totuși nu ne-am năzuit până în vremea din urmă să o și creăm în conformitate cu necesitățile noastre.

Dar să reținem adevărul: *presa este un factor de întâiul ordin în viața noastră.* Nimeni nu contestă acest adevăr, deși în aceiași vreme nimeni nu-și dă osteneala să tragă din el toate concluziunile logice cari se pot trage și trebuie să se tragă. Foarte bine, presa este un factor de întâiul ordin, dar cum poate să-și susțină presa această atribuție, sau și mai bine, cum poate să fie *presa un factor ho-*

tăritor în viața noastră? Aici se oprese mulți prefăcându-se că înghit un răspuns care nu s'a conceput în mintea lor. Incotestabil că învățămintele acestor doi ani sbuciumați din urmă lămuresc un răspuns foarte categoric în această chestiune.

Presa, în împrejurările în cari trăim noi, nu poate să se susțină ca factor hotărâtor în viața noastră publică decât atunci când ea se poate mișca liber, când ea are un caracter bine definit de independență.

Dar să fim cât se poate de expliciti, căci tare ni-e teamă că, la cetirea acestor rânduri, fruntea cutărui bun Român al nostru se va întuneca grozav, ridicându-se în fața lui o tablă scrisă cu litere de flacăra: *Independența...*

Nu, domnilor, nu vă speriați, căci iată cum stă lucrul!

Partidul nostru național nu este un partid în adevăratul înțeles al cuvântului, un partid-armată, un partid organizat ca cele ungurești bunăoară, sau ca partidele din România. În acțiunile partidului nostru alcătuit numai prin coeziunea de sentiment a unor suflete, nu se poate exercita un control cinstit și roditor decât prin presă. Presa noastră trebuie să fie un stimulent de acțiune, prin propaganda ei neîngrădită de nici o poruncă oficială, ea trebuie să fie, în lipsa de un organism viu al partidului nostru național, un adevărat parlament al politicii noastre naționale, unde se discută fără sfială, cu sinceritate cinstită și îndrăzneală cuviincioasă toate problemele cari agită viața noastră națio-

nală. Căci dacă presa noastră nu ar avea anumite libertăți de inițiativă și critică, dacă presei noastre, sau cel puțin unei părți a ei, nu i-se îngăduie toată independența de gândire, suntem siguri și o știe ori și cine că imediat ar intra în rândurile noastre o completă neactivitate și o grozavă desorientare. Avem doar atâtea experiențe sub acest raport.

Neapărat, în aceeași vreme când presa românească pretinde să-și aibă independența ei, trebuie să dea și ea cele mai puternice garanții pentru alipirea ei la toate principiile programului partidului nostru național. Altfel, e foarte firesc, această presă nu numai că nu poate să fie considerată ca aparținătoare partidului național, ci după împrejurările în cari trăim noi, nu poate fi nici românească.

Să nu ne sperie, deci, independența presei noastre, căci această independență nu se poate înțelege decât în cadrele programului național și să nu ne amăgească dependența presei de partid din alte părți, căci împrejurările noastre speciale, după cum am arătat, cer o presă specială.

Intr'un singur caz am putea să creăm presă de partid în toată legea, atunci când mult dorita noastră organizație politică s'ar înfăptui, când controlul de care vorbeam s'ar putea exercita în însăși organizația partidului. Atunci și poate nici atunci, căci o opoziție cinstită în toate împrejurările este productivă și utilă.

Factorii noștri competenți trebuie să se gândească totdeauna la acest adevăr și să nu piardă niciodată din vedere că propa-

Eduard Poetze.

Viață liniștită.

Trad. de L. T. Lais.

Totdeauna mă mir, de ce oamenii așa cum sunt, și mai ales cei din târgurile mari. Nu înțeleg, ce față duc, deși umblu și trăiesc printre ei și doar nu-s născut în fundul lumii, ci tot în Viena. În anii din urmă mai ales m'am convins, că cei mai mulți trebuie să fie surzi, deoarece totdeauna acolo se string, unde e larmă mai mare.

Nu le e destul, că ziua toată umblând pe stradă aud numai urletul sirenelor dela automobile, tipul sperios al signalelor dela tramvai cântecul trâmbițelor conductorilor și tăcânitul și pufăitul motoarelor; nu, seara, când ar putea afla liniște și odihnă se mai apucă de tâmbălău și de petreceri șgomotoase.

Și-l mai iau în nume de rău pe Richard Strauss că muzica lui face un șgomot atât de groznic. Da, ce să fi făcut, dacă asta-i pofta oamenilor? Să le cânte acestor urâchi sălbatece, cari când intru în teatru tot vuetul de pe stradă-l aud, ceva lin și domol ca un stiglet, ca să-radă sau poate să-și fluere?

Și acum, să se reîntoarcă anumitele localuri de petrecere la muzica învechită de altă dată, când vizitatorii voiesc numai să fie redicați prin vin și prin șgomotul neîntrerupt al orchestrei și al cântăreților într-o stare mai înaltă de beție și de uitare bacchică?

Și oare nu trebuie să fie lucrate azi și operile mute ale artelor plastice în culori știgătoare și forme dure, ca să placă?

Și oare nu se apucă orășenii doritori de recreare vara de alte plăceri șgomotoase și oare nu e vrednic de însemnat că unii excursioniști viteji în singurătatea pădurii încep să behchie ca niște măgari plouați?

Zace pe semne în firea vremii noastre o pornire irezistibilă de a fugi de tăcere și de-a se arunca în valurile unei vieți sbuciumate și șgomotoase. Poate-că munca mai grea pentru pâne e pricina poftei după petreceri vehemente și ief-tițe și după plăceri dure și ordinare, cum, se știe că un îmblățitor poate să înghită fără supărare lucruri, cari la un diurnist ar ajunge, ca adresa unei agenții de îngropare să fie cel dintâi serviciu prietinesc, de care ar avea nevoie.

Nu mă voi sfădi cu mine pentru această concepție a vieții, care își poate exprima fericirea numai prin țipete și trâmbițe. Se poate că raportul nematural între dare și avere, care ne aduce într'atâtea strimtori și are obârșia în dorul acesta de excentricități. Eu tocmai nu pot pricepe acest fel de a trăi, ce ne amintește de bețiile acelor oameni nemorociți, cari întind mâna spre lucruri străine, numai ca să-și trăiască bine o zi. Amândouă-s plătite prea scump, una cu închisoarea, care nu te prea cinstește, cealaltă cu grijile de cari nu poți scăpa.

Și mai puțin pot înțelege aceea pornire de a trăi în șgomot și lux, ceea ce am încercat-o și eu odată opt zile, se înțelege că într'un oraș străin.

În Viena m'aș fi rușinat să duc o viață atât de destrăbălată.

În hotelul scump, dar luxos, în care locuim, eram acuma dimineața supărat. Deși hotelul acesta zace în mijlocul Germaniei, chelnerii uniformăți vorbeau atât de strieat nemțește, parcă ar fi fost niște Francezi sau Engleji. Însă fiindcă erau nemți, debunăseamă voiau să se arate prin asta ca niște oameni, cari au petrecut mult în străinătate și cari și-au uitat limba maternă trăind în societatea atâtor străini distinși.

Mai ales Lord-Chelnerul, cel mai mare peste toți, își behăia atât de neînțeles pe nas, încât l'am rugat cu câteva vorbe foarte prietenoase, ca față de un domn atât de însemnat, să ne cătăm mai bine un tălmăci; ne-ar scoate pe amândoi din încurcăli. Cam mirat fmi răspunse, că vorba mea vieneză îi face greutăți.

Se înțelege aceasta era a scuză cam nepotrivită. Cum ași fi cutezat eu să vorbesc ca acasă în palatul unui hotel princiar! Vorbeam nemțește curat, ca la teatrul de curte. El însă nu voia să o înțeleagă. Și mă năcăjia gândul, că el în sine e convins, că ordinea lumii așezată de Dumnezeu, cu mult mai bine ar fi respectată, dacă eu i-aș servi prânzul.

În hotelul acesta numai prânzul de dimineață îl puteai mânca liniștit fără vuetul muzicii. De altminterea cânta totdeauna o capelă, care-i silea pe cei ce mâncau, să strige cât pot, ca să fie înțeleși. Sunt un mare prieten al muzicii, însă cred că e un mijloc de petrecere pentru sine. La mâncare se potrivește muștar sau sare și muzica e adică superflua dacă-s numai mâncările bine făcute.

ganda noastră, viața noastră politică nu mai atunci poate să fie veșnic vie, când presa noastră păstrându-și independența lucrează pe toate căile, așa cum știe ea, pentru înfăptuirea programului partidului nostru național.

Și încă ceva.

Gazetarii noștri, mai ales în vremea din urmă, au început să-și dea seama din ce în ce mai mult despre adevăratul lor rol, au înțeles că ei nu pot să rămână mai departe niște simple mașini înregistratoare, căci îndrumarea lor este necesară tocmai din punctul de vedere al adevărului că presa este un factor hotărâtor în viața noastră publică.

Prin urmare, încă odată, să nu ne speriem și să ne convingem că independența presei este o utilitate sine qua non în vremurile noastre.

Petiția dela Ighiu — respinsă. Ieri Curia a terminat dezbaterile în chestiunea mandatului dela Ighiu, respingând petiția alegătorilor români și condamându-i la suportarea cheltuielilor în suma de 8160 cor. Soarta petiției a fost hotărâtă de depunerile deputatului Szász Pál. El a declarat că n'a avut nici o cunoștință despre mituirea alegătorilor cu mâncări și băuturi și a negat, că ar fi momit pe alegători cu licențe de băuturi etc. Apărătorul alegătorilor români, d. Dr. Aurel Vlad a arătat că depunerile lui Szász Pál nu sunt potrivite să răstoarne aleverul, deoarece e peste putință, ca mituirile să se fi făcut fără știrea lui vreme de săptămâni întregi. Curia a dat însă ascultare avocatului părții contrare, aducând sentința de mai sus.

Cu sentința aceasta se încheie un capitol din cele mai rușinoase ale vieții constituționale din Ungaria și se pune în evidență încă odată faimoasa imparțialitate a justiției ungare. După toate acestea se poate prevedea și soarta petiției dela Orăștie.

Episcopia greco-orientală ungurească.

Simțim o adevărată oroare de câte ori suntem nevoiți să scriem numele acesta: *Budapesti Hirlop*. Ori cât de supărătoare ar fi însă urletele lui de șacal românofob, în lupta noastră de apărare trebuie să ținem mereu seamă de el, pentru că el dă totdeauna semnalul atacurilor ce se îndreaptă cu atâta îndărătnicie împotriva noastră. Iată și în chestiunea episcopiei ungurești, el singur țipă mereu fără să răgusească. În numărul său de azi, de pildă, după ce reeditează toată sofisticăria sa cunoscută și după ce improașcă cu nouă și nu mai puțin murdare insinuații decât cele de până acuma biserica noastră gr-cat., turburat de gândul, că misiunea P. S. Sale episcopului Radu la Roma și Viena are toate sortile de reușită, ne repede următoarea amenințare:

Românii niți zadarnic ar încerca o separațiune religioasă, n'ar putea să izbândească nimic cu asta. Se proiectează și înființarea unei episcopii lor. Se proiectează și înființarea unei episcopii greco-orientale ungurești și acțiunea în chestiune va fi pornită în curând în țara întreagă. Tabăra lui Radu nu poate să împiedece asta. Lucrul n'o să ajungă la papa. Proiectul de lege referitor va fi adoptat cu bucurie în cameră, iar regele îl va sancționa. Și cei din tabăra lui Radu vor accelera numai chestiunea, decumva nu vor putea să se împace cu ceace nu se mai poate schimba. Se va realiza episcopia gr-cat. ungurească, dar se va realiza și episcopia gr-orientală ungurească. O cră această necesitățile spirituale ale credincioșilor din chestiune.

Vie urgia, deslănțuiește-se cutropitoare, ea se va sparge și risipi fără urme, întocmai ca furtuna ce se sbuciuună între stânci. De vitalitatea neamului nostru se vor sfărâma toate uneltirile potrivnicilor și nu este putere pământescă care să-i poată răpi acestui popor voința lui de-a trăi în credința lui românească. Nu se tem potrivnicii noștri, că cursele ce fabrică azi împotriva noastră pot să fie odată primej-

dicase tocmai pentru ei, pot să fie mormântul lor! Puterea de viață a unui neam de trei ori mai numărös și neasemănat mai nobil decât neamul potrivnicilor noștri, nu va putea fi înăbușită la nesfârșit, ea va rupe odată zăgazurile și vai celor cari își întemeiază existența de popor pe astfel de zăgazuri ridicate împotriva firii...

Un nou articol unguresc al domnului Goldiș?

În *Nagyvárad* *Napló* s'a publicat zilele trecute un articol „*Egy aradi román*”, despre care redacția aceluia ziar susține că ar fi scris de d. Vasile Goldiș. Incontestabil că acel articol, alcătuit înainte cu zece ani, este extrem de compromițător pentru un român care se mărturisește aderent sincer al partidului național. În el se prezintă alegerea lui Mangra de episcop ca un act în congruență cu năzuințele de împăcare româno-maghiară ale românilor aradani în frunte cu d. Goldiș, în el se găsește declarații cu desăvârșire împotriva intereselor noastre naționale, cum numai un Mangra sau un Șeghescu poate să facă, în el se găsește o manifestă și urită tradare a partidului nostru național. D. Vasile Goldiș, încă înainte de apariția acestui articol în *Nagyvárad* *Napló*, pe când se șvonea numai prin gazetele ungurești din localitate că acel articol va apare, a dat o declarație în „*Românul*” că un astfel de articol nu a scris, cine afirmă așa ceva este un calomniator, iar ziarul care îl va publica va fi dat în judecată.

La această declarație a dlui V. Goldiș, răspunde astăzi *Nagyvárad* *Napló* susținând și afirmația că, da, d. V. Goldiș este autorul articolului din chestiune, fapt care se poate dovedi cu manuscrisul. *Nagyvárad* *Napló* cere procesul cu care a amenințat d. Goldiș, pentru lămurire, zice el.

În fața acestor două afirmații contradictorii, se înțelege, noi vom rămâne cu desăvârșire pasivi. În orice caz d. V. Goldiș este însă dator să anunțe publicul românesc dacă a intentat proces ziarului *Nagyvárad* *Napló* și dacă nu, când îl va intenta. Căci nimeni nu poate să știe dacă d. Goldiș și-a împlinit ori nu făgăduința.

Cred că muzica n'are ce căuta la masă, fiindcă deșteaptă porniri, cari sunt cu totul contrare mișcărilor peristaltice. Și simțul meu estetic se revoltă, când de pildă trebuie să mestec o salată de cravastăși, pe când se cântă un adagio de Beethoven. N'as putea odată cu capul să inghit o bulcă, când dincolo se cântă marșul lui Siegfried. M'as îmbolnăvi de bună seamă.

Din fericire într'un hotel de „pe sus” nu se mănușcă mâncări așa comure. Și totuși mi-s'a întâmplat că trebuia să inghit un păstrav, de altfel atât de slabuț, printre sunetele duioase ale unei muzici ungurești. Și îmi părea, că-i cântă peștelui meu prăhodul și nu mi-a tihnit. Cum vedeți sunt contra ori-ce fel de muzică la mâncare. Și dacă în sfârșit e ceva indispensabil, ar fi bine să se arate înainte capelmaistrului meu-ul, ca să-și potrivească piesele cu lista bucatelor.

Restișapul între prânzuri îl petreceam făcând excursii și plimbări în automobil. Mi-i drag s'o pornesc cu automobilul înte și comod pe-o cale la țară; dacă merg în târg în el, îmi pare, că e una din acele groaznice căruțe antice, cari se trimeau în desimea dușmanilor, ca să-i taie. Căci ce cade la țărâ jefă vitezei mari a automobilului, nu face să-ți bați capul: găște, găini și câni mesocotii și îndrăzneți. În târg însă coloana asta porcește printre oameni și n'o pot suferi. De obicei nu se întâmplă nimic, deoarece trecătorii sprinteni ca porcii se feresc din cale, când aud dărâitul teleguței. Eu însă tremur pentru fie-care om ce trece și, să um un automobil,

de bunăseamă că în curând aș deveni bolnav de inimă.

Însă prevedința înțeleaptă astfel a dires-o, că am rămas fără de-o astfel de dihanie, și pentru aceasta îi mulțumesc din suflet.

După ce ne petreceam astfel ziua, seara mă duceau dela un teatru la altul, dela o crăsmă la alta. Peste tot locul o atmosferă respingătoare și încordată, larmă, fum, muzică și nădușală, petreceri și tîmbălău de tot felul. Cel mai pervers mi-a părut „palatul de ghiță”, unde în loje ședeau dame decoltate, pe când jos părechi luceau pe o suprafață artificială. Și deoarece tot spațiul era plin de fum de țigări, cred că toți carii cercetează, se alog cu un guturai, cum nici peștii nu lor fi având.

După o săptămână de-un astfel de trai sgomotos și luxos, căzui istovit, ca un cal de poștă, și în starea aceasta deplorabilă îmi făcui bilanțul: n'am văzut și n'am învâțat nimic ce să fie vrednic de atâta osteneală. Mi-am pierdut somnul și echilibrul sufletese.

Și-acum îmi preamăresc viața liniștită și tainică.

Cum a șezut rîndva pe malul unui fluviu mare, ca Dunărea noastră, și a privit colosul acela de ape o fi observat, că la unele locuri la mal curentul cotește și împle în parte un fel de tăietură, prin care porcește iară în susul apei și se împreună cu fluvium principal într'un loc, pe unde a trecut acuma odată. Această apariție ciudată oamenii o numesc „colac”.

La o astfel de cotitură a puternicului fluviu al vieții, care curge prin crase mari, ne-am oprit

și noi, eu și prietini mei. Și noi trebuie să plutim multe ceasuri pe zi în vîlmășagul valurilor, afară. Însă vine clipa, când o ștergem înapoi pe cotitură, unde e liniște și valul iute nu ne poate prinde.

Despre mine ceilalți fac-și de cap în sgomotul și îmbulzeala maselor, cari de-abia așteaptă să se reverse în marea vecinicie. Nu le luăm în nume de rău, însă felul lor de-a trăi nu e pe gustul nostru. Și noi trebuie s'o pornim spre mare, însă ici-colo tot ne mai oprim, ca să ne odihnim în pace. Căci așa de frumoasă e lumea, atât în formele eterne ale naturii, cât și în cele plămuite de mâna omenească. Trebuie însă s'o privești în liniște și pace. Și cotiturile fluviului vieții pare-ș făcute pentru aceasta, ca apa acolo unde mînioasă se prăbusește înainte, să aibă loc unde să se oprească puțin și să curgă mai lin. Ni-se zice visători, înapoiți, fiindcă cu plăcere ne reîntorcem din când în când în liniștea sfîntă a vremilor trecute, la amintirea înviorătoare a vieții de altădată.

De aceea iubim rămășițele trecutului orașului nostru, în cari plutește încă o suflare duioasă și uitată din viața liniștită și cumpănită a strămoșilor. De aceea ne e drag verdele codrului Vienei, ca o fecioară dela țară cu mâinile pline.

Un sunet depărtat de clopot, care-mi vine pe-o adiere dinspre codrul Vienei mi-aduce o amintire din tinerețe, când același sunet de clopot îi vestea inimii calde întâlnire cu o copilă blondă, crescută printre vile dimprejurul Vienei. Și atunci cipea o privighitoare în adierile primăverii și muștele băzăiau prin fânate.

Viena împotriva lui Khuen.

— Situația politică. —

Arad, 29 Februarie.

Pacea încheiată de guvern cu partidul kossuthist departe de a întări situația guvernului, promite a fi sfârșitul guvernului Khuen-Héderváry.

Declarațiile pe care le-a făcut ministrul-șef ungar pentru a câștiga sprijinul partidului kossuthist au provocat nedumeriri serioase în cercurile militare din Viena. Ministrul comun de război și șeful statului-major s-au prezentat numai decât la Maj. Sa pentru a-i aduce la cunoștință aceste declarații și a protesta împotriva interpretării ce-o dă guvernul ungar articolului despre dreptul Coroanei de a chema și reținea în serviciu militar activ rezerva specială.

Întreaga presă vieneză, până și „N. Fr. Presse”, ale cărei legături cu guvernul unguresc sunt binecunoscute, constată cu unanimitate că declarațiile contelui Khuen privitoare la reformele militare nu vor primi niciodată aprobarea Coroanei. „Reichspost” anunță chiar că ministrul-șef ungar va fi primit în curând în audiență pentru a-și explica atitudinea din Camera deputaților.

Se atribuie mare importanță și vizitei moștenitorului de tron la ministrul comun de război.

În cercurile politice din Viena circula deja zvonuri despre apropiata demisie a guvernului Khuen.

În vremea aceasta obstrucția tehnică din Camera ungară a reînceput. Partidul justhist a reușit să stoarcă dela președintele Nacay declarația că va admite votările nominale la cereri de concediu întemeiate pe alte motive decât boala.

Iară mărosul îmbătător de liliac mi-arata parcă într-o lumină de fulger locul, pe unde de trei-zeci de ani n'am mai fost. Trebuie să fie în apropiere; și mergând într-acolo, încotro mă chema liliacul cu mirosul lui, îl aflu neschimbat, parcă eri l'aș fi văzut cea din urmă dată. Sus se arată printre codrii întunecați castelul alb dela Cobuze. Aici jos o cărare, în stânga viile, care acum înmurgesc, în dreapta un zid sur, care împrejmuește o grădină; printre liliacul și iasomia de acolo, aproape, se înalță doi plopi și un pin negru-alb-auriu-albastru-verde. Adie a primăvară și tinerețe în locul acesta sfânt, iar o mierlă șueră despre alte vremi, mai bune. O cîlpă tainică de viață liniștită e o fericire nemărginită. Cine dintre acei, cari sunt selavii vieții șgomotoase dela oraș o înțeleg?

Dar nu bănuiești voi, acei cari duceți o viață șgomotoasă în oraș! Lăsați-ne numai și pe noi să trăim, cum ne place, în liniște la o cotitură depărtată a Dumărei frumoase și albastre!

Armele opoziției justhiste rămân deci cele vechi: ședințe întinse și votări nominale. Cea dintâi votare nominală a și avut loc în ședința de azi.

În ședința de azi s'a continuat obstrucția prin discuții în chestie de regulament. Patru deputați au cerut concediu. Un deputat guvernamental a făcut propunerea ca asupra tuturor cererilor să se voteze deodată. Opoziția a cerut votare pentru fiecare cerere. Discuția a ținut până la sfârșitul ședinței fără să se fi intrat în ordinea de zi.

Audiența la Maj. Sa.

Ministrul comun de război Auffenberg și șeful statului-major Schemua au fost primiți ieri în audiență de către Maj. Sa.

În cercurile politice se afirmă că în audiența aceasta cei doi șefi militari au adus la cunoștința Maj. Sale declarațiile contelui Khuen-Héderváry și i-au comunicat că în cazul când declarațiile ministrului-șef nu vor fi revocate, amândoi vor fi nevoiți să-și dea demisia.

„Reichspost” despre audiență.

Organul partidului creștin-social „Reichspost” publică despre această audiență următoarele amănunte:

Alături ministrul de război cât și șeful statului-major au atras atențiunea Maj. Sale asupra urmărilor grave ale declarațiilor ministrului-șef dinle ungar. Amândoi au declarat în mod categoric că nu se pot identifica cu interpretarea contelui Khuen-Héderváry în ce privește prerogativele Coroanei în chestiile militare și ducă interpretarea aceasta ca fi aprobată, ei sunt nevoiți să demisioneze.

În cercurile bine informate se afirmă cu toată pozitivitatea că nu va fi nevoie de demisia celor doi șefi militari, fiindcă la Schönbrunn au sosit noi declarații făcute de contele Khuen, prin cari declarațiile din camera ungară sunt revocate.

Moștenitorul de tron la ministrul de război.

În toate cercurile politice a făcut senzație vizita moștenitorului de tron Francisc Ferdinand la ministrul comun de război Auffenberg. Vizita aceasta este în strînsă legătură cu declarațiile contelui Khuen-Héderváry.

Se pretinde că moștenitorul de tron l'a asigurat pe ministrul de război de tot sprijinul său.

Ședința Camerei.

După verificarea sumarului ședinței trecute, patru deputați cer concediu.

Kenedi Géza (gouv.) propune camerei să acorde tuturor concediul.

Hock János protestează împotriva acestei propuneri ilegale și cere ca asupra fiecărei cereri să se hotărască în special.

Opoziția provocă o discuție vehementă în chestie de regulament și-i contestă președintelui dreptul să pună la vot propunerea lui Kenedi.

În discuția aceasta a luat parte și kossuthistul Barabás, luând apărarea justhiștilor.

Președintele declară că propunerea e în conglasuire cu regulamental.

Justhiștii iau rînd pe rînd cuvântul și împiedcă punerea la vot a propunerii lui Kenedi.

Discuția a decurs în mijlocul unui șgomat permanent.

x Numai sămânțe de a lui Mauthner târguiesc economii și grădinarii, cari să țină cugeta bine asupra lucrului; și atunci dacă altfel de sămânțe ar fi mai ieftine, pentru că știm din experiență, că acele nu corespund și numai paguba lor o să fie la urmă.

Manifestații pentru Octavian Goga.

Arad, 29 Februarie.

Primum la redacție câteva manifestații de iubire și încurajare pentru poetul pătimirii noastre, Octavian Goga, care zace azi însuș înecat în temnița din Seghedin. Remarcăm pe cea trimisă dela Români bucovinești din județul Gurahumorului prin Dr. Nicu Blăndu deputat și a țărănilor români din Pârnea, cari aseară întruniți în cercul lor de lectură al cărui patron este d. Octavian Goga, au hotărât să-i trimită rîndurile de mai jos la Seghedin. Ne bucură nespun de mult această trezire a sentimentului național în siml țărănimii noastre din Arad. Ei au imitat neapărat pe unguri, cari își au „asztaltársaság-urile” lor (Kossuth asztaltársaság, Barabás asztaltársaság) făcându-l pe d. Goga, patronul cercului lor de lectură, dau însă și dovada unei conștiinți proprii românești, de care ne bucurăm deosebit de mult. Țărăni români din Arad sunt element orășenesc, care poate fi foarte util atît în lupta națională, cât mai ales în crearea unei vieți românești în acest oraș ungarit înconjurat de marea românească.

Dorim ca cercul lor de lectură să crească și să inflorescă!

Din Bucovina.

Români din județul Gurahumorului — Bucovina — cu durere însoțese pe marele Român d. Octavian Goga, a cărui suflet a fost în ultimul timp atît de șgduit prin o mistificățiune regretabilă, la temnița din Seghedin, și-i dorește vrednicului luptător pentru idealul nostru național, sănătate și putere, ca să suporte cu ușurință mizeriile barbarismului maghiar.

Tot odată ni-se umple inima de bucurie și nădejde în viitorul nostru, văzând că șcănțele naționale, din inimile fiilor noștri, cari, în urma urgiei vremurilor în care ne chinăm, au zăcut în lanțurile maghiarismului omoritor de conștiință națională, nu s'a stins, ci a izbucnit în flacără luminoasă.

Îmbrățișăm cu dragoste nemărginită pe bravii teologi români din Oradea-mare, apărători vrednici și neînfricoșaji ai sufletului românesc — și le dorim izbândă deplină în lupta întreprinsă.

Pentru Românii din județul Gurahumorului:

Dr. Nicu Blăndu, deputat.

Dela țărăni din Pârnea.

Țărăni români din suburbiul Arad te salută cu toată dragostea.

Să te bucuri și sufletul să ți-se veselească cu noi împreună, — al nostru luminător, raza și șcănțele noastre, fala și mândria curată a Românilor!

Bucură-te bucuria și deșteptarea noastră a țărănilor români; bucură-te, curată și strălucitoare stea a luminării noastre, tu care prin graiul tău blînd și dulce ai sfărîmat zălele lanțului dughăniei.

Te salutăm ca pe înecăfărașul de dimineață care ne vestește cuvântul Adevărului și al Dreptății.

Bucură-te dinpreună cu noi, tu care ai aprins lumina deșteptării în toate casele românești.

În numele țărănilor români:

Ioan Ponta.

Din Nizza.

Pentru frumosul exemplu de dragoste de neam, vă trimitem salutările și recunoștința mea.

Gr. G. Stavăr.

Dr. RÓTH KÁLMAN,

MEDIC.

TEMESVÁR-ERZSÉBETVÁROS.

Strada Batthyány 2. (Colțul str. Hunyady)

Cosultațiuni: a. m. 8-10, d. a. 2-4 ore.

Cosultațiuni separat pentru tuberculoși.

Altoire cu Tuberculin.

Răsunetul prigonirilor dela Oradea-Mare în Debrogea.

Indată ce s'a răspândit știrea despre persecuțiunea ne mai pomenită a teologilor români dela Oradea-mare, secțiunea Ligei Culturale dela Constanța, care de 7 ani se găsește sub conducerea Drului Alex. Tălășescu și a cărei secretar este valorosul profesor Nic. Orghidan, a organizat în ziua de 8 Februarie c. în sala Teatrului Eforiei o serată de protestare. Un public pe cât de numeros pe atât de select a luat parte la acea manifestațiune națională.

Dnii prof. N. Orghidan și Dr. Al. Tălășescu au ținut câte o *cuvântare ad hoc*. D. C. Dimitriu a declamat cu un deosebit talent „*Gorunului lui Horea*” de St. O. Iosif și „*Martirilor*” de Vlăduț, iar dsoara Fl. Musca a cântat din piano „*Steluța*” și alte cântece naționale.

Iată în întregime discursurile dlor Orghidan și Tălășescu a căror resumare ar perde mult din însemnătatea lor:

Discursul dlui prof. N. Orghidan.

Doamnelor și Domnilor,

Din sbuciumul de fiecare zi al vieții noastre moderne atât de agitate, al cărui slab ecou îl vedem în miile de știri risipite prin ziarele cotidiene, se desprind din când în când unele fapte, cari prin semnificația lor deosebită ies din cadrul întâmplărilor obișnuite, se impun atențiunii tuturor, sguiduie conștiința publică și trezesc furtune de entuziasm sau de indignare în păturile cele mai adânci ale maselor. O astfel de știre e și aceea despre *eliminarea celor 16 teologi români din seminarul romano-catolic din Oradea-mare*, pe motiv c'au îndrăznit să vorbească unul cu altul în limba învățată de mici copii la vatra părintească. Nu este român iubitor de neamul lui, care să rămână nepăsător la auzul acestei știri, cu toate că nu ese aceasta nici cea dintâi și de sigur nici cea din urmă jignire a celor mai sfinte drepturi ale noastre din partea dușmanului nostru secular.

Intre noi și Unguri e un proces de veacuri. Fiecare lovitură nouă e o nouă picătură aruncată în paharul cel mare al suferințelor trecute, pe care le răscolește până în fund trezind din nou amarul, care a înveninat viața moșilor și strămoșilor noștri. Iată de ce ori de câte ori ne vine vestea unor noi lovituri, sufletele noastre sunt pătrunse de-un fior de revoltă și îndurerare cu atât mai mare cu cât pentru moment ne e cu neputință de a contribui precum dorim la schimbarea acestei stări de lucruri. Ne mângâiem doar cu nădejdia că se va umple odată paharul și că va veni în sfârșit ziua dreptății.

Doamnelor și Domnilor,

Din toate părțile locuite de Români, s'au trimis semne de admirație pentru purtarea demnă, curagioasă a celor 16 teologi români pe deoparte, de protestare și de înfierare a dispoziției atât de brutale a autorităților școlare ungurești pe de altă parte. Secția Constanța a Ligei Culturale ține de datoria ei să protesteze și ea împreună cu Domniile voastre împotriva brutalității ungurești și să trimită bravilor tineri, expresia celor mai calde sentimente de admirație și recunoștință pentru ținuta lor vitejească.

Iată cum s'au petrecut faptele:

Unul din puținele foloase pe care le-au avut Români greco-catolici pe urma unirei lor cu biserica Romei, a fost și dreptul de a-și crește un număr de preoți în instituțiile catolice din țară. Iosif al II-lea fixează numărul anual al tinerilor, cari să fie primiți în cele 3 seminarii catolice, la 32. Pentru întreținerea acestor tineri mitropolia greco-catolică din Blaj a vărsat odată pentru todeauna o sumă anumită în schimbul căreia seminariile catolice sunt obligate să se îngrijească de instrucția și înzestrarea cu cele necesare a tinerilor încredințați lor. Așa se explică prezența celor 16 teologi români în seminarul catolic din Oradea-mare. Actualul director al seminarului,

un înflăcărat apostol al imperialismului maghiar, a luat măsuri excepționale împotriva teologilor români, întrezicându-le de a mai vorbi românește între zidurile seminarului, — o dispoziție care cu toată rigoarea sancțiunii ei e lesne de înțeles că nu era cu putință de a fi respectată. Se întâmplă că unul dintre Români se îmbolnăvește. Doi colegi — tot români — se duc în infirmerie să-l viziteze. La căpătușul bolnavului, tinerii își vor fi uitat probabil de severitatea regimului excepțional și se vor fi trezit comunicându-și unul altuia, sentimentele duloase de cari erau pătrunși în momentul acela, în limba lor maternă. Pedagogul ungar n'a înțeles desigur momentul psihologic și tot așa de puțin la înțeles și directorul în fața căruia fură duși numai decât tinerii delinquenți. Urmează o scenă cu adevărat mișcătoare, când la observațiile aspre ale directorului tânărul Bonea face un pas înainte și cu un gest, ca și cum i-ar fi oferit reverența îi zice cu glas hotărât: „De cât să-mi iei limba mai bine poftim reverența.” Imediat fură chemați și ceilalți elevi români întrebați dacă se solidarizează sau nu cu colegii lor. La răspunsul afirmativ al acestora fură declarați cu toții eliminați. Nu li-se permise să mi rămână nici peste noapte în seminar, ei seara târziu fu silit un canonic dela Episcopia românească să-i scoată pe poartă 2 câte 2 în hui-duielile foștilor lor colegi. În sufletele amărite ale tinerilor cari se furisau posomorâți dintre zidurile școlii unde-i dusesse dorul de lumină se petrecea însă un proces de o putere covârșitoare însoțit de cea mai caldă mângâiere, ce e dat sufletului omenesc s'o simtă. Era hotărârea de a înfrunta orice de dragul iubirei de neam și era mângâierea că cu prețul celei mai mari jertfe pe care o pot aduce niște elevi și-au făcut și ei datoria față de neamul lor.

Interesant este doamnelor și domnilor că faptele acestea s'au petrecut în Oradea-mare, adevărat tocmăi acolo unde cu două săptămâni înainte de acest incident, Episcopul român Demetriu Radu dase o masă la care invitasă toate persoanele înalte oficiale. Alături de prefectul județului a luat parte și Episcopul ungar și probabil și directorul seminarului pomenit. La acest banchet s'au ținut toasturi pacifiste, între alții prefectul nu s'a sfiit a declara că poporul ungureesc și cu cel românesc trebuie să trăiască în cea mai perfectă armonie, respectându-și reciproc patrimoniile naționale. Desbrăcată de haina ipocriziei cât de mincinoasă ne apare afirmațiunea aceasta repetată și în public, alături de cuvintele exprimate de directorul seminaului în fața teologilor români: „E o necuviință să vorbească cineva românește într-o școală ungurească!”

Ironia acestei triste coincidențe pune în adevărata ei lumină noua tactică de maghiarizare întrebuințată de câțva timp încoace de unele cercuri ungurești, anume ademenirea în numele păcii. Dulcea, binefăcătoarea pace, nicăiri nu poate fi mai dorită decât în Ardealul nostru românesc, câmp de crâncenă luptă, în care frații noștri văd cum an de an își îngroapă câte-o parte însemnată din virtutea lor de popor. Oligarhia maghiară dornică de a-și înfăptui visul unei Ungarii unitare, curat maghiare dela Laita până în Carpați, a înțeles că va isbuti mai lesne cu ramura de maslin în mână și cu zâmbetul ademinitor pe buze. S'au găsit câțiva printre frații noștri, cari să creadă în sinceritatea nerei atitudini și să ia drept bani buni promisiunile ungurești. Cazuri ca cel dela Oradea trebuie să deschidă ochii chiar și celor mai naivi. Ungurii nu vor pace dreaptă cu Români. În toate timpurile oligarhia ungurească a fost atot stăpânitoare. Revendicările sociale din veacurile de mai nainte cum a fost sângeroasa revoluție țărănească din 1514 sau la sfârșitul veacului al XVIII-lea revoluția lui Horea, n'a stîrbit nimic din hegemonia ei. În veacul XIX-lea când ideile democratice trezite pe urma revoluției franceze amenințau să spulberă drepturile de castă ale celor câtorva familii nobile, cari dețineau toată puterea statului, poporul maghiar s'a văzut deodată între 2 focuri: dinastia habsburgică, care nu înțelegea să renunțe la absolutism și popoarele nemaghiare cari trezite la viață proprie cereau drepturi naționale. Se desființară atunci privilegiile medievale, dar sub aparența unui naționalism dus până la cel mai fanatic șovinism care fu infiltrat în acele vremuri de adevărată primejdie în întreaga masă

a poporului ungureesc, oligarhia maghiară continuă să se alinte în plăcerile atotputerniciei împilând în locul vechilor iobagi naționalitățile nemaghiare. Iată dar că în sprijinul drepturilor de hegemonie, pe care le reclauă elementul ungureesc pentru sine, se invoacă însăși puterea tradiției, argumentul istoric al unei situații privilegiate care datează de veacuri. La această situație, Ungurii nu vor ceda nici când de bună voe ori cât de convins vor fi de necesitatea unei înțelegeri cu celelalte naționalități. La aceasta se mai adaugă visul lor de a creia o Ungarie unitară după ce în luptele cu casa domnitoare au reușit să câștige unitatea politică (incorporând Ardealul la Ungaria). În urmărirea acestui vis care s'a născut în mințile aprinse ale generației dela 1848 și care astăzi insuflește și îndeamnă lafapte întreaga națiune maghiară dela locuitorii săraci ai satelor până la aristocrația ce mai de sus, s'a pornit în mod sistematic și cu o stăruință vrednică de cea mai înaltă admirație acea acțiune nefastă de maghiarizare a tuturor elementelor nemaghiare. Această acțiune este întreținută cu toate mijloacele cari stau la îndemâna statului și care rezultă din cel mai înalt spirit de jertfă al particularilor.

În serviciul ei se află organele administrative, justiția, armata, școala, toate instituțiile de stat și chiar și cele particulare. E atât de adânc săpat în inimile patrioților maghiari, visul unei Ungarii unitare, încât partidul politic care ar declara în public că renunță la el și-ar pierde în 24 de ore toți partizanii. În astfel de împrejurări e lesne de înțeles pentru orișicine că nu poate fi vorba despre o împăcare a Românilor cu Ungurii. Politica de oportunism sau de împăcare însemnează pentru Români nici mai mult nici mai puțin decât renunțarea la viața lor națională. Adevărații conducători politici ai fraților noștri au înțeles aceasta de mult. O nouă confirmare a aceluiaș adevăr sunt cele petrecute la Oradea.

Acțiunea de maghiarizare a început odată cu împăcarea Ungurilor cu casa domnitoare, așa dar după încheierea tranșacțiunii care stă la baza dualismului actual. Ea s'a accentuat mai ales împotriva școalelor confesionale. Și-a ajuns apogeul în legea draconică a conțelui Apponyi, care a dat cea mai grea lovitură școlii românești. În 1907 existau în Ungaria peste 3000 de școli primare ortodoxe și greco-catolice. La începutul anului 1911 mai erau 2439, așa dară în timp de 3 ani de zile, au fost închise numai puțin de 600 de școli. Semnificativ pentru modul de aplicare al acestei legi, precum și pentru scopul pe care îl urmărește este că ținuturile mai bătute de urgia ei, au fost acelea în care populațiunea românească e mai compactă. Numai în comitatul Hunedoarei, ținut aproape curat românesc, s'au închis 180 școli. În locul lor s'au clădit în unele părți școli de stat ungurești, în alte părți s'a alungat învățătorul român din școală sub motiv că aceasta nu corespunde condițiilor igienice prevăzute de lege, pentruca peste câteva săptămâni numai, cu un cinism nemaipomenit să se instaleze în acelaș local, învățătorul ungar. Cele mai multe comune însă, au rămas fără școli. E și aceasta o concepție originală ungurească: decât o școală mică, cu un învățător plătit mai modest, mai bine nimic.

Pe lângă școli au fost luate la goană toate instituțiile culturale cu caracter național. Nu e de mirare dacă în asemenea împrejurări, în timp de 40 de ani de regim dualist, Români n'au putut să-și înființeze nici o singură instituție culturală nouă. Pe cele care le-au înființat în timpul absolutismului între 1848 și 67 au început ale pierde. Aceiaș mână care cu semnătura ei încuviințase și garantase altădată funcționarea multor instituții binefăcătoare, e silită acum la bătrânețe de ironia soartei să semneze decrete de anulare și desființare. Și totuși poporul românesc din Ungaria continuă a rămânea profund dinastic cu nădejdia în monarh, când s'ar putea repete cu atâta dreptate cuvintele lui Strafford condamnat la moarte: „Nu vă încredințați în regi căci nu este în ei mântuirea.”

Citadela cea mai puternică a fraților noștri de peste munți a fost și este biserica. Nici ea nu putea rămânea neștirbită. S'au luat dispoziții cari să slăbească legăturile dintre conducătorii bisericești și preoți, cari în mod silnic, a ajuns sub control direct al statului. Episcopii și mitropoliții

trebuiesc a fi recomandați de guvernul din Pesta, pentru a putea fi întăriți de monarh. În sfârșit în ultimul timp se plănuiește cel mai odios atentat la viața independentă a bisericii fraților noștri. E vorba adică să se înființeze oate o Episcopie maghiară pe lângă celelalte episcopii unite și greco-orientale. Când se va săvârși și aceasta, cele două mitropolii din Sibiu și Blaj, își vor pierde cu desăvârșire influența și autoritatea lor și Români vor rămâne lipsiți de cei mai de seamă îndrumători și apărători ai lor, Arhiepiscopii și preoții cari întotdeauna au fost în fruntea mișcărilor naționale.

Am pomenit Doamnelor și dlor toate acestea, ca să ne dăm seama încăodată cât de precară e situația fraților noștri de peste munți. Nu este vorba de lupta pentru câteva drepturi politice sau de altă natură, ci e vorba de o luptă desperată pentru însăși existența lor națională. Ca cetățeni ai statului român a cărui rațiune de a fi, găsește o puternică justificare tocmai în interesul pe care trebuie să-l arăte fraților noștri subjugati, ca fii ai aceluiaș neam, îngrijorați de viitorul lui, ne întrebăm și acum: Există vre-o soluție în fața situației atât de triste în care se află frații noștri din Ardeal și Ungaria?

Firește, mântuirea atârână în primul rând de ei. Avem speranță că poporul care a dat în trecut dovezi de atâta putere de rezistență, nu va putea fi desființat nici în viitor, nici pe cale de violență, nici prin corupțiune, nici prin ademeniri și lingusiri. E cu mult mai puternică în ei, dragostea de neam, de limbă, de pământul strămoșesc, de tot trecutul plin de suferinți, pentru ca această dragoste să poată fi cândva înăbușită. Din potrivă cu cât vor fi mai apăsați, cu atât mai mult se va întări în ei, conștiința românească. Ce dovadă strălucită despre această conștiință ne-au dat tinerii teologi din Oradea-mare. Fie ca gestul lor de solidarizare să aibă un răsunet cât mai larg, să pătrundă inimile fraților învrășmașiți cari de-un an și mai bine se răboiesc între ei, istovindu-și în această luptă, toată energia pe care cu atâta folos ar fi putut-o întrebuința împotriva dușmanului.

Dar dacă mântuirea atârână în primul rând de ei, nu înseamnă că noi cei de aici n'am putea și n'am fi datori să nu facem nimic în ajutorul lor.

Statul român are cel mai mare interes pentru ca existența celor 3 milioane de Români din Ungaria să nu fie periclitată. Imprejurări istorice bine cunoscute și fatalitatea poziției geografice a țării noastre, ne-au silit să ne alipim politicește de tripla alianță. Două speranțe în două părți s'au născut atunci. Noi nădăjdiam că în urma apropierei noastre de tripla alianță, Ungurii din politețe dacă nu din datoria față de aliați, vor înceta cu persecuțiunile lor. Ei din contră, sperau că statul român de dragul cinstei ce i-s'a făcut nu se va mai amesteca în chestiunea transilvană, și astfel vor avea mână liberă. S'a realizat speranța lor. Și astăzi la strigătele de revoltă și îndurerare a Românilor din Ungaria, statul român nu poate răspunde decât cu vorbele cu care a răspuns Șaguna, celor cari s'au dus la el să se plângă de starea tristă creată prin dualism: „Flere possum sed juvare non.”

Dar dacă statul român nu poate face nimic în ajutorul românilor de peste munți, rămâne această sarcină cu atât mai mult asupra societății, asupra publicului mare, asupra tuturor oamenilor de bine din regat, cari își încălzesc sufletele la razole idealului, cătră care merită și trebuie să aspire poporul nostru.

Doamnelor și Domnilor,

Ne-am adunat să mai protestăm odată în mod obișnuit împotriva persecuțiunilor ungurești. E timpul suprem să trecem dela atitudinea această sentimentală în domeniul faptelor. Avem o societate înființată de miște oameni entusiaști, ca

să lupte pentru unitatea neamului, o Liga Culturală. Se implinesc 20 de ani dela înființarea ei și nici până astăzi n'are măcar un local, unde să se adăpostească. Ungurii au 4 societăți de maghiarizare. Cea din Ardeal a cheltuit până acum 10 mil. de coroane pentru maghiarizarea românilor.

E liber fiecare dintre noi să-și cheltuiască timpul și banii cum îl ajută mintea: să-și plimbe vanitatea pe la Nissa și Paris, sau să-și istovească nervii în jocuri de noroc și plăceri lascive. Când e vorba de interesele noastre ca popor, de viitorul nostru ca neam, de demnitatea noastră, pretindem dela fiecare mai multă conștiință. Să ne primenim sufletele, să scuturăm plumbul indolenței și să dovedim că mai e virtute în noi.

Când se va face această schimbare, vom ști să protestăm într'altfel și protestul nostru nu se va pierde în vânt.

Tinerilor dela Oradea, cari ne-au trezit speranța unor timpuri mai bune. Le trimitem salutul nostru frățesc.

Scrisori din Iași.

Păpușile. — Lumea în care ți-se urește. — Crimă și pedeapsă.

Încă douăzeci de zile și Teatrul nostru Național își încheie stagiunea de iarnă. O stagiune frumoasă, plină, vioae, care a mulțumit și publicul și pe artiști, care a putut naște un îndoit beneficiu — moral — pe care îl credem cel mai prețios și material, pe care îl credem util. O stagiune în care valorilor noastre artistice li-s'au dat posibilitatea afirmării celei mai depline.

Alături de drama mare, clasică, cu scene și tablouri grele, cu un țesut dramatic intens și pasionat am putut vedea comedia ușoară de salon, veselă și frivolă apropiindu-se puțin de farsă, cea mai potrivită pentru o distracție trecătoare, nu și pentru mulțămirea simțului superior artistic. Feeria și-a avut locul ei de cinste. Publicul o cerea. Feeria care orbește prin decor și vorbe grandilocvente, care încântă ochiul și înșală sufletul, care te răpește uneori, care te neliniștește totdeauna. A fost un mare bine că s'a ținut pe afiș de atâtea ori „Înșiră-te Mărgărite” a dlui Viotor Eftimiu. Deși puțin cam neconformă cu tradiția poveștilor noastre populare, ea poate totuși ascuți interesul publicului cătră un nou izvor de inspirație poetică, cătră lumea necercetată a miturilor populare.

Piesa modernă, comedia cum îi zice Italianii, a fost cea mai mult căutată. Ca și poezia modernă, piesa Parisului actual frapează și place prin rafinărie, interesează prin tehnica desăvârșită, e aplaudată prin teza profund omenească ce-i formează țesutul, prin conflictul violent și căutat al scenelor principale. Rafinăria. E de neînchipuit câtă atenție se dă decorului scenic. În teatrul modern o frază de efect e speculată așa putea zice în chip barbar. Clasicul ar fi plasat-o fără multă preocupare în orice loc. Modernul o anunță cu două-trei scene înainte, o înconjoară cu un fast regal de situații alese, o acompaniază din pian, o rostogolește în tura unui vals nebun, sau o zvârle violent și neașteptat în mijlocul unei tăceri de moarte. Actul însuși se încheie prin amintirea ei din nou. Piesa s'a creat pentru dânsa.

Priviți, „Păpușile” lui P. Wolff, „Prostul” lui Fulda. Și cu toate acestea piesele acestea plac. Natural, ele merită cea mai deplină atenție. Rafinăria scenică nu poate fi un defect. E o necesitate a timpului nostru care cere teatrului o viață mai rafinată decât există în realitate.

Iată „Păpușile” lui Wolff; un subiect banal, o femeie care vrea prin cochetărie să câștige simpatia bărbatului ei. Personagiile nu sunt studiate amănunțit, ele sunt numai tușate. Frapează

prin contrastul câtorva situații prinse cu măestrie. Singurul de Ferney care se prezintă cu toată intimitatea sufletului său, blând, inteligent, îndrăgostit de viața liberă a fermei. Un tip desprins din romanele sau nuvelele lui Maupassant; îi lipsia numai pălăria largă de paie în cap, luleaua în gură și stropitoarea de flori. Ca și eroii neitrectului scriitor francez e pasionat de viața de țară, urâște învălmășeala Parisului, adoră poezia liberă a câmpului.

Di Radu Demetrescu, un îndrăgostit și el al naturii, ne-a dat un de Ferney sublim. De sigur, dispus de frumseța rolului, d-sa se simțea aproape de curățenia vieții de sat, o adiere ușoară de vânt primăvăratice îi trecea poate pe dinainte, auzea sunetul clopotului de biserică, număra în gând loviturile repezi ale toacei, prindea cu urechea mugetul înădușit al unei vite rătăcite de cireadă prin mohoare, iar prin semiîntunerecul sălii, privind reflexul becurilor electrice, poate întrezărea vre-un apus frumos de soare... de soare câmpenească.

Mica Fernandă, nepoata lui de Ferney și-a găsit o interpretă aleasă în persoana dnei Aglae Pruteanu. Cea mai aleasă artistă a scenei noastre, a știut cu multă iscusință să treacă dela viața cuminte și penitențioasă a femeii crescută în frica lui Dumnezeu și respectul oamenilor, la viața legeră, plină de peripeții și aventuri amoroase a femeii de salon.

„Lumea în care ți-se urâște” a lui Ed. Pailleron deși scrisă pe la 1821 a cuprins cele mai alese momente de frumsețe toatrală. O piesă eminentă pentru publicul intelectual, pentru saloanele seratelor literare și artistice. Un spirit ales, ironii de o causticitate delicioasă, o legătură de acțiune precisă, aproape severă.

Scrisă la 1821, comedia lui Pailleron, s'ar potrivi de minune și pentru timpurile noastre. Și azi se mai găsește saloane în care eticheta vorbelor și a gesturilor înăbușe cel mai elementar simț de omenie. Și azi un Tranchet sau Toqueville sunt speculați pentru discuțiuni... geologice, iar bătăranul de subprefect și azi se vede la locul lui într'o atare societate. Dna Momuleanu în bătrâna ducasă de spirit, inteligentă, stăpânită de o judecată sănătoasă, practică, mercu în luptă cu afectarea ridicolă a nepoatei sale, a dovedit un talent deosebit. E curios cât de bine se simte dna Momuleanu în rolul acesta de ducasă.

D-sa stăpânește toate însușirile unei excelente „doamne din lumea mare”: glas, ținută, trup și o muzicalitate în vocea aristocratică. Și ochelarii... ochelarii îi poartă cu o eleganță deosebită și-i îndreaptă spre om, privindu-l totdeauna peste umăr sau închinată puțin înainte.

Nu tocmai engleză dna Ionescu în rolul nu știu cărei Miss. Cu toate acestea scena declarației de dragoste din seră a fost admirabil redată. D-sa împreună cu partenerul dl State Dragomir ne-a ținut un adevărat curs de psihologie... Amorul fiziologic... amorul psihologic... substratul de conștiință... mai convingătoare argumente de dragoste nici că se poate închipui.

Pe dna Ionescu am văzut-o jucând iarna această destul de des și în totdeauna excepțional de îngrijit. D-sa muncește foarte mult, e stăpânită de o voință mare; de sigur e pasionată pentru Teatru. Progresul pe care l-a făcut de anul trecut e uimitor.

Un critic ne spunea că în rolul amantei din Taifun a întrecut pe interpreta din București. În „Zile vesele după război” e vioae. N'ași putea spune dacă dna Ionescu posedă numai o perfectă intuiție artistică, sau dacă d-sa într'adevăr se lasă captivată de căldura rolului reprezentat.

Nu tot astfel s'ar putea spune de d-ra Anicuța Cârjă. D-sa simte, simte poate prea mult. Da, da; și asta e un defect. Obosești publicul. Mănat de pornirea nestăpânită a unei scene culminante, cătră sfârșit acest public se simte extenuat moralicește. Am cere dsoarei Cârjă mai multă prestanță în joc, mai multă stăpânire de sine. Pasiv-

Rétay și Benedek

intreprindere industrială de artă bisericască, sculptare de amvoane, altare și statui, — aurire și decorație de biserici.

Budapest, IV., Váci-utca 59. (saját ház).

În atelierul nostru se execută: altare, amvoane, presbiterii, bănci, rame pentru icoane și tot ce este necesar la împodobirea bisericilor. — Odăjdii, prapore, potire, candelabre, sfeșnice, etc. etc. — Altare vechi se auresc și se renovează. — Liferează statui sfinte, icoane, cruci lucrate artistic, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

nea meînfrinată ne amintește adolescența. Adolescența și în joc deci. Ori cât s'ar simți cineva biruit de puterea unui sentiment oarecare, explozia de pasiune va cuprinde în ea și resemnarea prudentă, resemnarea disprețuitoare față de suferință însăși, a omului de atâtea ori lovit. Adolescența în fața bucuriei va rîde până la leșin, în fața durerii va plînge cu cinci rînduri de lacrimi. Maturul va rîde și va plînge cu stăpînire. Artistul va accentua tocmai această nuanță. Seriu aceste impresii în urma reprezentării piesei „Crimă și pedeapsă” în care d-șoara Cârjă a excelat și în care tocmai d-sa și-a topit prea mult sufletul în fața durerii. *Spiridon Carpus.*

Scrisori din București.

O sentință. — Smara și studenții dela Oradea. — Apostolii banalității. — Sămănătorii.

București, 15 Februarie.

Curtea cu jurați și-a spus cuvântul în procesul intentat de dl Brociner ziaristului evreu Iosif Rubinstein-Petrescu pentru calomnie adusă în broșura despre care a fost vorba în scrisoarea de ieri. Iosif Rubinstein-Petrescu a fost condamnat la amendă și o lună închisoare. Verdictul acesta este viu comentat în cercurile intelectualilor evrei din țară. A fost de sigur o calomnie și justiția și-a făcut datoria dând satisfacție celui acuzat pe nedrept că ar fi vândut cauza neamului său. Pledoariile au dovedit că împrieinații ar fi făcând parte din unele societăți conduse de sentimente nu tocmai prietenești față de țara și neamul acesta. Cum însă obiectul procesului era calomnie, s'a trecut ușor peste rolul împrieinaților în societățile evreiești.

Un proces de calomnie câștigat este ceva nu tocmai obișnuit aici. Mai ales fiind vorba de calomnie prin presă. Felul curios cum se înțelege libertatea presei face ca aproape totdeauna procesele de acest fel să se sfârșească cu achitarea acuzatului. Acum câteva zile abia s'a judecat procesul intentat de dl A. C. Cuza. Calomnie pentru care eminentul savant chemase în fața justiției pe adversarii săi, era evidentă. Cu toate acestea verdictul juraților a fost altul. Foarte firesc. Fiind vorba de apărarea cinstei unui învățat profesor român, calomniatorii se achită. De îndată ce este vorba de oameni străini de sângele nostru, jurații sunt la înălțimea datoriei lor. Ca la noi la nimeni, este o vorbă des repetată.

*

Soarta teologilor dați afară dela seminarul din Oradea-mare preocupă în chip firesc presa și opinia publică din România. Ziarele publică articole elogioase la adresa bravilor studenți cari au știut să și apere cu atâta cavalerescă demnitate dreptul limbii lor. E o frumoasă manifestare a solidarității naționale, care nu poate decât să ne bucore. Cum însă orice act măreț își are câte odată părțile lui amoristice, tot astfel și de data aceasta măreția protestului a fost atenuată prin strălucitoarele versuri ale poetului, care a făcut o impresie așa de adâncă asupra unei scriitoare dela noi. Acestea sunt versurile Smarei, cari nu puteau lipsi. Le transcriem aici:

Când se deșteaptă românul
E ca leul în mînie;
De dușmani ce se alege
Cine vrea atunci să știe?...

Când s'o 'nfuria poporul,
Vai de cel ce'l asuprește;
Căci cu vîrf el tuturora
A plăți nu se sfieste.

Când vă veți primi răsplata,
Ce cred curînd o să vie
In zadar veți cere mila
Dela lei în mînie!...

O, bravi tineri, cu ce'ti fi greșit înaintea dumnezeului neamurilor de ați fost mențiți să vi-se adreseze aceste strofe! Ele vă vor aduce poate aminte odată că cel mai frumos gest al tinereții voastre încălzit de dragostea de neam a fost urmat de sunetul strident al acestei harfe. Și, poate, veți zâmbi, regretând că seminătatea actului nostru a fost umbrată de coroana asta.

*

Aici ar fi locul să vorbim despre zorul cu care anumiți indivizi se grăbesc să banalizeze cele mai frumoase gesturi, cele mai înălțătoare cuvinte, cele mai luminoase scene. Sunt indivizi, cari parcă în mod conștient vin să rupă vîlul de poezie ce împodobește anumite lucruri și poftă. Prin felul cum le vedeau, prin cuvintele cu cari le explică, prin frazele cu cari caută să se pună în evidență în primul rînd pe dînșii, parcă nu urmăresc altceva decît să arunce umbra banalității peste toate lucrurile, personaele și faptele despre care vorbesc. La atitudinea demnă a studenților dela Oradea vine Smara cu versurile ei. Mai zilele trecute un cunoscut vîntor de ieftină popularitate, căutînd să se releveze pe el sub scutul numelui a doi mari poeți ai noștri, cu o stupidă lipsă de bun simț înșira o serie de năsbătii. Era vorba de ultimele cîntece ale clasicului Iosif. Poetul le-a cetit într'un cerc de prieteni literari. Cîntecile au făcut să lăcrimeze pe cei de față, cari înțelegeau puterea frumuseții lor. O fi fost de sigur o scenă plină de o nespuse lumină și poezie. Poate fi ceva mai mișcător decît glasul sincer al unui mare poet, cetind în fața unui public ce'l înțelegea strofele rupte din tremurarea adîncului din sufletul său? Nu. Dar n'aveți nici o teamă vre-un Smar se va găsi care să banalizeze această frumoasă scenă. Și s'a găsit în persoana domnului care face pe originalul, vorbind despre... streang. Știți cum întitulează d. Lovinescu articolul în care vorbește despre această scenă? — *Streangul!* O, buna cuvîntă ce departe este ea de asemenea oameni!

*

Și peste toate banalitățile, peste tot zorul de a se pune în evidență al unor oameni cari fac gălăgie în jurul lor, se ridică așa de sus munca modestă și rodnică a cercurilor de lectură răspîndite prin țara întregă. Zilnic întîlnești în ziare scurte notițe, cari te fac să îți dai seama de jertfele pe cari le fac cei grupați în jurul acelor cercuri pentru ridicarea nivelului cultural al poporului. Sunt învățători fără de pretenții, preoți tineri cari fac binele nu de dragul aplauzelor, nici al ieftinei popularități, nici vîrînd vre-o recompensă sau decorație. Cîl fac de dragul de a rupe întunecul ce acopere pămîntul sfînt, pe care se zbate un suflet bun și generos și mare: *Sufletul poporului nostru.* Și, vîzînd tragerea de inimă, o caldă rază de lumină te încălzește. Cît de sus sunt acești sămănători cari nu așteaptă roada pentru ei, față de gălăgioșii cari vor să socore nemurire din pămîntul sămănat cu banalități.

Correspondent.

Incidentul O. C. Tăslăuanu—V. Goldiș.

Articolul „*Cerem dlui O. Goga să se explice*” publicat în nrul 29 al „*Românului*” cuprindea un atac împotriva dlui O. C. Tăslăuanu, pe urma căruia d. Tăslăuanu a trimis dlui Vasile Goldiș martori. Incidentul acesta s'a terminat acum, în modul indicat de rîndurile pe cari le-am primit și le publicăm aici:

Declarație.

Noi subscrișii martori întruniți în urma afacerii de onoare ivite între domnii: Octavian C. Tăslăuanu și Vasile Goldiș pe urma articolului „Cerem dlui O. Goga să se explice”, apărut în ziarul „Românul” nr. 29, constatăm, în temeiul codului de onoare, că articolul din chestiune nu este îndreptat împotriva onoarei private a dlui O. C. Tăslăuanu, ci împotriva activității lui publice, unde codul nu admite satisfacție cavalerescă prin urmare considerăm incidentul închis.

Arad, la 28 Februarie 1912.

Martorii d-lui V. Goldiș:

Petru Popovicu
Dr. Iustin Marșicu.

Martorii d-lui O. C. Tăslăuanu:

Ioan Moldovan.
Eugen Goga.

Războiul italo-turc.

Intervenția de pace a puterilor. — Turcia refuză pacea. — Chestiunea Cretei. — Capturarea unui vapor englez.

Bombardarea Beirutului a avut de efect intervenția puterilor în favoarea păcii. Ministrul de externe rus Sasonow a început tratativele la indemnul Franței. Afară de membrii triplei-entente, vor lua parte la aceste tratative și Germania și Austro-Ungaria, ca reprezentanți ai triplei-alianțe. Intreagă acțiunea puterilor este de a exercita o presiune asupra Turciei, ca aceasta să recunoască anexarea Tripolitaniei la Italia. Celelalte condiții de pace se crede atât la Roma cât și în cercul reprezentanților puterilor, că nu vor întîmpina nici o dificultate.

„Tribuna” din Roma anunță, că aproape toți ambasadorii marilor puteri la Constantinopol au propus Porții să încheie pace. „Matin” din Paris susține, că pacea este absolut necesară și nu poate fi amînată din cauza complicațiilor în insula Creta, cari vin să încurce și mai mult situația Turciei.

Asupra începutului tratativelor de pace primim următoarele informații telegrafice:

Constantinopol, 29 Februarie. — Turcia nu vrea să încheie pace, dacă i-se pune condiția, să recunoască anexarea Tripolitaniei. Nici Poarta și nici guvernul otoman nu sunt dispuși să cedeze asupra acestei chestiuni. Turcia este dispusă să discute asupra condițiilor de pace numai atunci, când Italia ar revoca decretarea anexiunii.

Roma, 29 Februarie. — Numărul de ieri al „Tribunei” anunță, că între puterile europene a început un schimb de vederi în chestia păcii turco-italiene luîndu-se de bază bineînțeles suveranitatea Italiei asupra Tripolisului.

Paris, 29 Februarie. — „Le Figaro” de astăzi spune, că într'adevăr contractul încheiat între Franța și Italia pentru apărarea reciprocă a intereselor lor maritime este și astăzi în vigoare. Existența acestui contract însă nu o împiedecă (pe Franța) de-a sta în legături de prietenie și cu Turcia.

Franța își va da tot concursul la încheierea păcii și va adera la toate condițiile puse de puterile parlamentare.

Alarmări în jurul Beirutului.

Populația dela țară a primit cu multă revoltă vestea bombardării portului Beirut. În toate părțile se crede, că Italianii voiesc să debarce în port. De aceea grupuri mari de mohamedani au plecat spre Beirut, pentru a sări în ajutorul fraților lor.

Deputații sirieni, din Beirut, Aleppo, Damasc și Ierusalim au cerut guvernului turcesc să ia cele mai grabnice măsuri pentru expulșarea Italianilor din provinciile siriene, pentru că ei nu mai pot garanta de viața lor.

Rezistența Turcilor.

Constantinopol, 29 Februarie. — Noile vești de pe câmpul de război sunt favorabile puterii turcești de rezistență. Un imputernicit al comitetului tînăr-turc înapoiat de pe câmpul de război spune că în Cirenaica trupele turco-arabe sunt aprovizionate cu material de război pe cel puțin doi ani de zile.

Prinderea unui vapor englez.

Roma, 29 Februarie. — În apropiere de Catania vapoarele de război italiene au prins vasul englezesc „Reserve”, care ducea material de contrabandă pentru trupele turcești.

Vaporul englez a fost sechestrat și dus în portul Catania.

Demonstrații împotriva unui deputat.

Roma, 29 Februarie. — Studentimea universitară a făcut azi noapte o demonstrație ostilă împotriva deputatului, pincipele Sermoneta, care s'a declarat ca dușman al războiului. Studentimea a cerut, ca pincipele să-și depună mandatul.

Turburările în Creta.

Paris, 29 Februarie. — „Le Matin” de azi anunță, că puterile protectoare au hotărît trimiterarea de vase de război în apele Cretei, pentru

a interveni în turburările, ce iau proporții tot mai mari pe această insulă. Ministrul președinte Poincaré a cerut și Rusiei să trimită ajutor în Creta.

Turburările aceste ale neliniștitei populații grecești din Creta se spune, că ar fi preluđuul unei mari deslănțuriri în Balcani.

O chestie personală.

Arad, 29 Februarie.

Mă văd silit, ori câtă oară am pentru desfășurarea chestiilor personale, cu cari am fost nevoit în vremea din urmă să plictisesc lumea, să mai invoc indulgența cetitorilor pentru una pe care trebuie să o lămuresc în publicitate.

S'a aruncat asupra mea atăta noroi, încât de aș fi atât de mic, precum vroau adversarii mei să mă facă, ar fi trebuit să mă înec în el.

Cetitorii își vor aduce aminte că într-o vreme „Românul” îmi însoția numele consecvent cu particula de „Dr.” deși știau că aceasta nu mi-se cuvine. Socotoam că am de a face cu vre-una din ironiile deșanțate ale „Românului”, cu vre-o batjocură, că eu, biet de mine, vezi Doamne, miei măcar „doctor” nu-s.

În urmă am aflat că nu e nici glumă, nici ironie, e ceva inteligent de tot: o acuză de felul acesta în toată forma la adresa mea. D. Oncu îmi spuse, că îi pomenise ceva astăvară d. Dr. Iosif Blaga în Tuznad, că eu prin România, m'aș fi înfățișat de doctor. Acest lucru m'îl confirmase și colegul meu Gheorghe Stoica și întrebând și pe alții a trebuit să mă conving, că o multime de oameni se fac prin toate părțile ceoul acestei vești calomnioase.

M'am adresat imediat dlui Dr. Iosif Blaga, profesor în Brașov și am isbit, precum se va vedea din scrisorile de mai la vale, urmăresc născocirea, care pare a fi pornit dintr-o neînțelegere, până la urma ei. Public scrisorile cari explică dela sine tot.

Brașov, 19 Februarie 1912.

Stimate Doamnă Bocu,

Am primit prețuita d-v. scrisoare din 17 Februarie a. c. și îmi iau voie a Vă răspunde următoarele.

Fratele meu Sim. Blaga, farmacist în Turnu-Severin, mi-a povestit că „a fost d. Dr. Bocu” pe acolo, ca reprezentant al „Tribunei”. El așa Vă știa. Mi-a spus apoi, că d-voastră vă-ați fi recomandat Dr. Bocu, cand. de adv. Atunci am reflectat eu și în o discuție cu d. Oncu, că rău face d. Bocu. Asta e chestie însă de vre-o câțiva ani, nu de astăvară. Mi-se pare că era îndată după niște alegeri, la cari erați candidat.

Nu'mi mai aduc bine aminte dacă fratele meu îmi spuse, că era și el însuși de față, când Vă-ați recomandat, ori spunea numai de Severin, dar mi-se pare că zicea, că și însuși, era de față.

Primiți, Vă rog, etc.

Dr. Iosif Blaga.

În urma acestei scrisori m'am adresat dlui Simeon Blaga, farmacist în T. Severin, fratele dlui profesor Blaga și prieten al meu, care mi-a răspuns următoarele:

Turnu-Severin, 11/24 Februarie 1912.

Dragă Sever.

Am primit scrisoarea ta la care mă grăbesc și răspund chiar cu întoarcerea curierului.

A cui păcate ispășești tu, de se țin toate laț de capul tău?

Să revin la obiect. Sunt șase ani, de când s'a dat o serbare la Crovutiatului, pe valea Bahnei (Verciorova) când făcurăm noi cunoștință pentru prima dată. Nu știu dacă ți amintești, că eram eu nașul meu Dr. Morariu, eram încă flăcău, când veniseși cu Tiberie Axente și erai prezentat.

După vre-o două săptămâni, dela serbare, i-am scris fratelui meu, într'altde și de chestia asta că am făcut cunoștință cu un bărbat bine intru toate cu Sever Bocu, fost candidat de deputat, căci după cât îmi aduc aminte, așa par'că spunea și Tiberie Axente.

Accasta am mărturisit-o în scris fratelui meu Iosif. Să mai fi vorbit ulterior de tine, n'am vorbit.

După atâția ani însă și în frământările astea „Tribuna”, cine știe cum și-o fi adus el aminte

și cred că nu cu răutate a confundat candidat de deputat, cu candidat de Dr. în drept.

Cu dragoste

S. Blaga.

M'am adresat în aceeaș vreme și distinsului meu amic d. Tiberie Axente, avocat, fost deputat, nepot al marelui Axente Severu, care m'a prezentat pe mine întâioară în societatea din Severin. Dânsul îmi scrie:

Turnu-Severin, 13 Februarie 1912.

Înbite Severe,

În urma scrisorii tale, am căutat să am o lămurire cu farmacistul Blaga. Eri l-am văzut și i-am spus cele întâmplare. Mi-a declarat că nici-odată nu te-ai prezentat lui ca Doctor în științe sau altceva, că acum șase ani când noi amândoi cu Boceanu, ne-am dus la petrecerea dela Verciorova, pentru prima oară te-a cunoscut prin mine.

Nici-odată însă tu nu ți-ai dat titlul de doctor. El i-a scris lui frate-său că s'a întâlnit cu un fost candidat de deputat Bocu și că frate-său a confundat.

Vezi dar că și el neagă că ar fi sursa ziselor profesorului Blaga din Brașov.

Tu pe aici nu numai că nu te-ai prezentat ca doctor, dar roșeați de câte ori eu îți aduceam vre-un merit, pentru modul cum este redactată „Tribuna”. Pe aici totdeauna am fost împreună și nici-odată nu ai vorbit decât de meritele altora în conducerea luptei de dincolo.

Eu te oblig să asiguri pe toată lumea, că nici-odată aici în Severin nu ți-ai dat titluri, pe cari nu le-ai avut și chiar dacă li-ai fi avut, lumea cu care ai convenit era prea serioasă, pentru ca tu să o năucești cu un titlu de doctor în drept.

Știu însă că ai lăsat cea mai frumoasă impresie peste tot locul.

Dragă Severe, văd că toate se sparg de capul tău, îmi pare însă bine că toate câte ți-se aruncă, nu ți sparge nici una capul.

Dacă ei într-o luptă de mare, umblă cu flexuri de astea, atunci vai de noi.

Într'o zi din anii trecuți, pe când mă întorceam dela expoziția din Sibiu, am dat pe la Brașov să văd pe unchiul Severu, pe care Românii l-au lăsat să moară în spital.

Într'altdele mi-a spus că rău îi pare, că n'avem oameni, cari să poată ridica sus nivelul și demnitatea luptelor noastre naționale.

Am protestat, bine înțeles, dându-i înainte multe nume.

— Nepoate Tiberie — mi-a spus bătrînul, — Ungurii se cumințesc și Românii prostesc.

Al tău

Tiberie.

În'odată, toate senzele mele, cetitorului...

Sever Bocu.

INFORMAȚII.

ARAD, 29 Februarie n. 1912

Ana Voileanu.

Pantru un iubitor de artă curată, ivirea unui talent real și disciplinat în sărăcăcioasa noastră viață artistică, trebuie să fie asemenea apariției regeneratoare a unui colț de iarbă verde în fața călătorului prin pustiu. Prea suntem năpădiți de diletanți, prea s'a însăpănit asupra noastră puterea mediocrității.

D-șoara Ana Voileanu incontestabil că este un real talent puternic, cum puțin avem, a cărui intrare în viața noastră artistică trebuie să înveselească pe toți oamenii noștri doritori de progres. A făcut studii serioase la Viena, de unde a plecat ca prima premiată a conservatorului, are va să zică și o școală tomenică, care i-a lustruit desăvârșit forța naturală înăscută.

Cine a avut prilejul să o asculte pe d-șoara Voileanu la concertele pe cari le-a dat până acum cu concursul altora, sunt siguri că a înțeles câtă artă cuprinde această tânără domnișoară română plină de temperament. Pianul stăpănit de mâinile ei vorbește, notele își primesc desăvârșita lor armonie profundă.

Dar domnișoara Voileanu a cântat până acum numai dându-și așa numitul *concerts*. Astăzi pri-

mim însă din Sibiu știrea că la 8 Martie, domnișoara Voileanu va da un concert singură.

De sigur, acest pas este destul de îndrăzneț și în aceeaș vreme deosebit de îmbucurător, căci nu ne îndoiim că el va consacra pentru totdeauna locul de onoare al d-șoarei Voileanu între pianistele noastre de cel mai bun renume. Publicul sibian la a cărui critică se supune, încă este o dovadă despre aceasta.

Așteptăm, deci, concertul d-șoarei Voileanu, al cărui program va fi următorul:

1. Bach-Busoni: Chacome.
2. Brahms: Două rapsodii.
3. Schuman: Sonata g moll.
4. Chopin: Fantasia f moll.
5. Chopin: Nocturnă c moll.

— **Consistor plenar în Arad.** Azi s'a întrunit consistorul plenar al Aradului la ședință prezidată de P. S. Sa Episcopul I: Papp. Consistorul a hotărât urcarea lefurilor profesorilor dela seminarul și preparandia gr.-ort. română din Arad cu câte 600 de coroane anual. Urcarea lefii se so-cotește dela 1 Ianuarie.

Consistorul a fixat și alegerile generale pentru sinodul eparhial.

— **Pantru fondul ziaristilor români.** Institutul de credit „Ardeleana” din Orăștie a votat suma de 1000 coroane pentru fondul ziaristilor români („Fondul Dr. I. Mihu”). Direcțiunea institutului „Albina” va propune să voteze pentru acelaș dond tot suma de 1000 coroane.

— **P. S. episcop Dr. Vasile Hossu la Timișoara.** Părăsind vechea sa dieceză a Lugojului, pentru ocuparea diecezei de Gherla, P. S. episcopul Vasile Hossu a făcut ieri, Miercuri o vizită de adio, episcopului rom.-cat. din Timișoara, Dr. Iuliu Glattfelder. Episcopul rom.-cat. a dat în onoarea distinsului oaspe un prînz la care au fost invitați episcopul sârbesc, George Letici, prefectul Ioanovici și alți bărbați de seamă.

— **Conferențele dlui Teodor R. Popescu.** Suntem informați, că d. Teodor R. Popescu, funcționar la „Albina”, Sibiu, va ținea în cursul lunii Martie în mai multe orașe ale Austriei, conferințe, despre „Excursii prin Ardeal—Turnul Roșu—România”. Întâia conferință o va ținea la 1 Martie în Academia de comerț din Viena, a doua la 4 Martie în Gratz și la 6 Martie în Meran.

† **Cornel Popescu**, notar cercual în Ietar, a ropauzat la 27 Februarie n. în vârstă de 35 de ani.

Odihnească în pace!

— **Socialiștii împotriva împăratului Germaniei.** Din Strassburg se anunță că în ședința de ieri a comisiunii budgetare a Landtagului, social-democrații au produs suprimarea fondului milelor de care dispune împăratul și care e în sumă de 100,000 mărci și a fondului disponibil al guvernatorului în sumă de 130,000 mărci și suma de 230,000 mărci astfel dobândită să fie întrebuințată pentru acordarea unui supliment funcționarilor inferiori în vederea scumpirii traiului precum și pentru ajutorarea orfanilor acestora.

Liberalii declară că această cerere va fi primită de împărat ca o bruscare a persoanei sale, acțiune la care ei nu se pot asocia.

Fondul milelor a fost totuși suprimat împotriva voturilor liberalilor; în schimb fondul disponibil al guvernatorului a fost încuviințat împotriva voturilor social-democraților.

— **Demonstrații anti-maghiare în București?** Ziarele ungurești publică o telegramă din București în care se spune că balul coloniei austro-ungare care a avut loc în Teatrul Național, a dat prilej la o sgomotoasă manifestație anti-maghiară a universitarilor români. Sala de bal a fost decorată cu steaguri ungurești. Studențimea universitară a cerut îndepărtarea steagurilor, ceea ce s'a și întâmplat.

Știrea despre această demonstrație n'a fost confirmată.

— **Portretul sârmanului Franți.** Din Oradea mare ni-se scrie: Clubul independist din Oradea mare a ținut ieri o ședință în care a hotărât să felicite partidul justhinst pentru atitudinea sa energică și patriotică ce-o observă în cameră.

Înainte de ce s'ar fi ridicat ședința, s'a petrecut un incident foarte caracteristic. Un membru a adresat președintelui o interpelare, cerând să se îndepărteze din sala de ședințe portretul lui

Francisc Kossuth, fiindcă Kossuth a devenit ne-credincios ideilor independiste.

Peste cererea aceasta s'a trecut la ordinea zilei, pentru a nu se provoca certari. S'a constatat, însă, că și hotărârea de altminteri ar fi fost de prisos, — deoarece portretul lui Kossuth de câteva zile nici nu mai împodobește sala de ședințe.

Servitorul clubului l'a dus în pod...

— **Invenția regelui George al Angliei.** După cum se anunță din Londra regele George a cerut brevet pentru o invenție a sa care constă din o sobă dublă, ce necesită numai un foc. Invenția se bazează pe mobilitatea grătarului, care se poate ridica în mod ușor, prin un mecanism și a se așeza în soba cealaltă. Prin folosirea acestei invenții se evită o mare cantitate de combustibil și se cruță și mult timp.

— **Pentru un certificat medical.** Din Deva se comunică: Medicului din Pui, Dr. Francisc Jaeger i-s'a întâmplat ieri noaptea un incident foarte neplăcut. Doi indivizi, s'au prezentat la locuința lui și au cerut să vorbească cu doctorul. Au fost conduși în camera de consultații. Peste câteva momente sosi doctorul, la intrarea căruia, „pacienții” au tăbărit asupra lui și amenințându-l cu moartea i-a cerut să retragă un anumit certificat medical dat unui om din localitate, care fusese bătut de ei. Doctorul nepierzându-și prezența de spirit, s'a putut elibera pe o clipă din brațele atentatorilor și spunându-le că așa ceva nu va face, a încercat să se retragă. Unul din cei doi însă i-a sărit înainte, i-a închis calea și împingându-l îndărăt l'au luat la bătaie. La strigătele doctorului au intervenit cei din casă la a căror vedere, atentatorii s'au îndepărtat. Doctorul a suferit răni grave. Fiind înștiințată jandarmeria, cei doi atentatori au fost luați în urmărire și prinși în scurtă vreme. Sunt doi lucrători.

— **Promoția unui general.** Din Berlin se anunță: A fost primită cu deosebită simpatie știrea despre promovarea generalului Robert Carp de doctor în geografie. Generalul pus în urma unui incident în disponibilitate, a urmat facultatea de litere a universității din Berlin, luând studiu de specialitate geografie. La promovare a asistat un public ales care i-a făcut ovații noului doctor.

— **Diciosânmărtinul — oraș.** Ministrul de intrene a aprobat hotărârea consiliului comunal din Diciosânmărtin, de a ridica comuna la rangul de oraș, cu magistrat.

— **Regele Aziei-Mici.** Cu ni înainte trăia în partea nordică a Aziei-Mici, un vestit tâlhar, Ciak-

viciali, care în urma jafurilor comise, ajunsese temut de întreaga populație. Scăpând de mai multe ori dinaintea puterii trimise contra lui, și-a luat numele de „rege” al Aziei-Mici. În această calitate domnia adevărat. Cuvântul lui era ascultat de toți iar ordinele executate. În cele din urmă însă, le-a reușit totuși autorităților să prindă mâna pe el. Poporul infuriat l'a omorât înainte de aducerea sentinței. Goana pornită contra lui a fost condusă de un ofițer de jandarmi, Sami effendi, care drept recunoștință, a fost sărbătorit și onorat de poporul scăpat de temutul bandit. Aceste onoruri l'au lăsat rece pe ofițer, care era abtiat după comorile banditului prins de el, căci la scurtă vreme și-a părăsit postul și cu jandarmii și soldații rămași credincioși, s'a retras în munți, continuând jafurile „regelui”. Setos de glorie și-a luat și el atribuțiile de rege al Aziei-Mici, și în această demnitate comite cele mai înfiorătoare crime. „În numele regelui” dă ordine, cari cu toate au de scop jefuirea unui bogătaș, aduce sentințe de moarte, și cere despăgubiri. După faptele comise, noul rege este cu mult mai înfiorător decât cel dinaintea Populația o duce într-o continuă teamă. Autoritățile au trimis și contra lui puteri, dar mulți dintre poterași au predat arma, nevoind să lupte contra fostului lor comandant. Aceștia sunt cerchezi, iar „regele” este și el tot cerchez, ceea ce explică atitudinea lor.

— **Exhumarea osemintelor lui Napoleon I.** Se știe, că la 1840 guvernul francez a primit din partea Englezilor autorizația de a transporta osemintele marelui prizonier de pe insula St. Helena la Paris.

Un martor ocular căpitanul englez Alexander ne povestește în revista „Century Magazine” câteva amănunte asupra acestui eveniment, pe care le dăm și noi cetitorilor noștri ca o amintire a marelui împărat.

Lucrările de exhumare au început la orele unu din noapte în fața reprezentanților guvernului englez și cel francez. Abia a doua zi pe la orele 9 dimineața peatra cea mare care acoperia mormântul a putut fi ridicată. Doctorul echipajului francez aștopit groapa cu chlor și pe urmă unul dintre membrii asistenței a intrat înăuntru. După o scurtă inspecție în care a descoperit o mică avarie la un colț al cosciugului extern, s'a procedat la exhumare.

Cu funii groase cele trei cosciuguri au fost scoase afară. Al doilea cosciug era de plumb și încheia pe cel dintâiu care era de lemn. Cu multă precauțiune s'a deschis cosciugul interior în care se aflau osemintele augustului mort. Lințolul alu de mătase a fost tras cu îngrijire de

doctor, pentru că nu se știa la ce grad de putrefacție ajunsese cadavrul. Fața palidă a Împăratului era neschimbată așa cum fusese închisă înainte cu douăzeci de ani. Lucrurile intime la care împăratul ținea și cari au fost închise cu el în cosciug erau neatînse. Briceorul era puțin atacat într'un colț.

După două minute — termenul maxim acordat de guvern inspecției, pentru a feri cadavrul de influința aerului — cosciugul a fost închis și transportat la Paris, după șase ani de suferințe și douăzeci de vecinică hodină ai marelui general.

— **O sinucidere curioasă.** E vorba de un copil de 13 ani de aci din Arad, care într'un moment de extremă sensibilitate și-a tras un glonț în tâmpla dreaptă culcându-se astfel singur la pământ. De ce?

Pentru că a vorbit *Erzsi* palavre de dânsul! Într'adevăr copilul era ucenic de croitorie la un măestru Blázi József cu numele. Măestrul are o fată cam de 14 ani, pe *Erzsi*. O fi, n'o fi, nu se știe, fata însă susținea într'una și mărturisese chiar, că ucenicul e îndrăgostit de dânsa, făcând astfel haz pe socoteala lui. Bietul băiat, amărit, rușinat poate, de îndrăzneala lui — auzi acolo! tu ucenic să te îndrăgostesti de fata stăpânului — într'un moment de desperare și-a tras glonțul... mântuitor. Șărmanul! Te pomenești, că și fata îl iubea, că's grozav de șirete fetele. Na, spun nici odată păsul inimei.

— **Ziarul „Tribuna” se află de vânzare în București la Librăria „Neamul Românesc” Calea Victoriei No 107.**

x **Primașul primadonei Fedak Sári,** favoritul publicului din Budapesta va concerta începând din 27 l. c. în hotel „Central”, alternativ într'o zi în cafenea, iar în alta în grădina de iarnă, timp de 14 zile. Tariful de muzicanti foarte bine instruat, este compus din 12 membri.

BIBLIOGRAFII.

Cărți mai nouă apărute:

S. Mehedinți. Cătră „Popeștii” partidului liberal a 20 bani + 3 bani porto.

S. Mehedinți. Cătră noua generație. (Editura Minervei) a 1.50 + 10 fil. porto.

Ion Gorun. Lume năcăjită. Povestiri. (Editura Minerva) a 2.— + 20 fil porto.

Redactor responsabil: **Iuliu Giurgiu.**
„Tribuna” institut tipografie, **Nichin și cons.**

Leon Tolstol.

227

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Contele Rostow privi în jurul său: în curte, pe sub porți, prin pavilioane se zăreau răniții cari-l priveau cu un aer rugător.

— Excelența Voastră, nu dorește să intre în sufragerie pentru a lua dispozițiuni în privința tablourilor? și întrebă independentul său.

Contele intră în casă, repetându-și porunca de a nu se respinge ofițerii cari doreau să plece cu ei.

— Da, se poate goli din care, șopti el cu vocea misterioasă, ca și cum s'ar fi temut a fi auzit de cineva.

La ceasurile nouă se deșteptă și contesa, și Matrioana care-i fusese cameristă în tinerețea ei și care acum juca rolul de șeful poliției ei secrete și anunță că se descărcău carele și că în loc de bagaje se luau răniții pe cari contele, în simplitatea sa, dăduse porunca să fie luați în care.

Contesa porunci servitoarei să-l roage pe conte de a veni pe la ea.

— Amicul meu, mi-s'a spus că ni-se descarcă carele. Ce însemnează aceasta?

— Vezi tu, drăguța mea, mica mea contesă, voiam totemai să-ți spun. Un ofițer m'a rugat să-i dau câteva care pentru răniții... Ințelegi tu, mobilele, obiectele, se pot înlocui... Dar ce ar deveni fără noi acești sărmani

răniți? Știi, sunt ofițeri pe cari noi înși-ne i-am învitat. Cred, amica mea, că am făcut bine...

Contele rosti aceste cuvinte cu timiditate, așa cum i-se întâmpla ori de câte ori era vorba de interese materiale.

Contesa era deja obicinuită cu acest ton care preceda întotdeauna cheltuieli dăunătoare familiei: construirea unei galerii, a unei sere, a unui teatru de sat: ea gândea deci că era de datoria ei de a combate tot ce era pledat pe acest ton.

Ea luă aerul ei docil și plângător și zise soțului ei:

— Ascultă, conte, mulțumită nu se mai dă nici un ban pe casa noastră, și acum vrei să prăpădești averea copiilor noștri. Tu însu-ți m'ai asigurat că proprietățile noastre nu mai valorează decât o sută de mii de ruble. Nu, amicul, nu vreau, nu consimt să facă acest lucru. Grijă guvernului să se ocupe de răniți. Știi și ei aceasta. Privește peste drum, la vecinii noștri; ei și-au transportat avutul încă acum trei zile. Numai noi suntem așa de proști. Dacă nu ți-este mila de mine, gândește-te cel puțin la copii.

Contele bătu văzduhul cu mâna și ieși din odaie fără nici o vorbă.

— Papa, ce ai tu? îl întrebă Natașa.

— Nimic; și ce-ți pasă ție? răspuse contele cu mânie.

— Am auzit ceva: dar ce lucru nu vrea mama?

— Ce-ți pasă ție? mai strigă contele.

Natașa se apropie de geam și rămase gânditoare.

— Papa, iată-l pe Berg, strigă ea privind afară.

Berg, ginerele lui Rostow era deja colonel și decorat cu ordinele Wladimir și sf. Ana. El ocupa încă funcția plăcută și liniștită de sub-șef de stat major al corpului al doilea de armată.

El sosi în trăsurica trasă de doi cai bine hrăniți, întocmai ca aceia pe cari îi văzuse odată la un oarecare prinț. El cercetă cu băgare de seamă curtea, carele și pe când urca peronul își scoase o batistă albă din buzunar, căreia îi făcu un nod.

El intră în salon cu pași lunecați și nerăbdători. Îl îmbrățișă pe conte sărută mâna Natașei și Soniei și se informă de sănătatea lui „maman.”

— Cine se ocupă de sănătate, acum? făcu contele. Ei bine, ce mai nou pe la armată? Bate mereu în retragere, sau vom avea o luptă?

— Numai Domnul poate să decidă soarta patriei, papa, răspuse Berg. Armata strălucește de eroism și șefii țin în acest moment sfat. Dar cine poate ști ce se va întâmpla?

Natașa îl privea țintă, cu și cum ar fi căutat pe chipul său soluția vre-unei probleme.

În clipa aceea intră și contesa în salon, cu chipul nemulțumit și obosit.

Berg sări întru întmăpinarea ei, îi sărută mâna, se interesă de sănătatea sa și rămase lângă dânsa, exprimpându-și simpatia sa prin elătinări din cap.

— Da, maman, ce vremuri nenorocite pentru un adevărat rus, dar fiți fără grijă, încă aveți vreme să plecați. Berg scoase batista din buzunar cu un aer trist, se prefăcu că atunci abea observă nodul, rămase trist și gânditor și mișcă în chip semnificativ din cap.

— Am a-ți cere un mare serviciu, papa, zise el.

— Hai?

(Va urma)

REISZ MIKSA FABRICA DE MOBILE

in

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43. Rákóczi-ut 14.

(Lângă »Apollo«.)

Post sigur și stabil

poate afla un tânăr comerciant, care po-
sede limba română, maghiară și germană.
Oferte sub »Viitor sigur« sunt a se trimite
la administrația ziarului nostru.

Oleu curat de sămânță de Iudae,

pentru mâncat. Se capătă pentru revânzatori
dela Lengyel Sándor, Pankota. La do-
rință trimit mustre și oferte pentru prețuri.

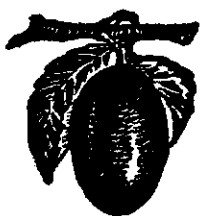
Agenți

cari posed limba română, maghiară și ger-
mană, cu plată fixă și provizie mare — se
caută. Oferte sub »Câștig mare« sunt a se
trimite la administrația ziarului nostru.

Se caută

o vânzătoare în prăvălie,

care va fi introdusă în brodărie cu mașină
și care ca instructoră va fi angajată. —
Ofertele sub »Post bun« sunt a se trimite
la administrația Tribunei. Se recere cuno-
ștința limbilor: română, maghiară și germană.

In atenția pomicultorilor!

Ofer altor de pruni bosniaci ca
»Balkanska Carica« (Regina bal-
canului) și »Kraljica Bosne« (Re-
gina Bosniei). — Altoiul de 2—3
ani cu coroană admirabilă e cel
mai bun din diferitele soiuri de
pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și
foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August,
când se poate folosi ca desert, pentru uscat, la fa-
bricarea țuicii și a aligovituului. — Prunii mei nu
sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca
de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade
brunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost
premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din par-
tea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din
Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu me-
dalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900
cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolă
din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu
medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdić,
marș proprietar în Breška, Bosnia.

SFAT ȘI AJUTOR

celor cari sufer d iregularități de stomac,
contra stomacului stricat, ardere de sto-
mac, incuiera scaunului, sgirciuri de
stomac, greață, amețeală, vomare, in-
somnia, colică, anemie, gălbinare, etc.
le recomandăm:

Picăturile de stomac »Brády«
mai nainte »picăturile Mariacell«.

Se capătă în fiecare farmacie. O sticlă
mare Cor. 1'60, sticlă mică 90 fil. 6 sticle
Cor. 540, 3 sticle mari Cor. 4'80. —
Pentru trimiterea înainte a sumei tri-
mite franco:

BRÁDY K. farmacie la „Regale Ungarlei“
in VIENA, I. Fleischmarkt 1/4.

FIȚI ATENȚII! la marca de scutire, care reprezintă pe
»Sta Maria de Mariacell«, la împachetarea roșie și la sub-
scriere, care este copie chipului de pe lature și să respin-
geți orice imitație.

Țesătorie artistică

Schmidt János és Társa

Pécs, Király-utca 21.

Distins la expoziția, din Budapesta, Seghe-
din și Cincibiserici (Pécs).

Pregătim totfelul de pânză, damast,
rufe pentru paț, ștergere, pânzături,
servete, perini, albituri pentru domni
și dame. — Trusou complet pentru
domnișoare.

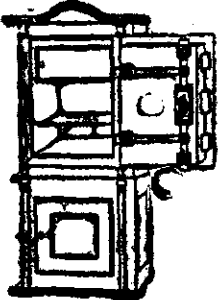
Fabrica budapestană de casse de bani

Gelléri și Schuller

BUDAPEST

Fabrica: IX., Rákos-utca 4. Depozitul
orașenesc și biroul: V. Széchenyi-u. 7.

Liferanții ministerului de agricultură, de
honvezi, căilor ferate ungare și al poștelor.

Efectuiază casse de
bani, libere contra
focului și spageri-
lor, casse pancelate
pentru păstrarea do-
cumentelor.

Catalog gratuit și
franco.

Decorat cu medalie de aur la expoziția
agricolă din Lugoj.

Dićsics B. Ignác,

succesorul lui Bálint Dićsics.

Atelier de trăsuri, șele și lustruire.

LUGOJ, strada Niță Popa

lângă biserică gr.-orientală română.

Pregătește totfelul de trăsuri și căruțe,
precum și lucrări de dogărie și făurarie.
Reparează trăsuri vechi cu prețuri ieftine.

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul
de vii din Șiria (Világos) Petru Benea, căci Vă
trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă
prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb K —68 litru.
Rizling —70. Roșu —94.

Vinuri din anul 1910: Carbenet alb
K —90 litru. Șiller K —56. Rizling K —58.
Rizling și Ruje amestecat K —54 litru.

Vin din anul 1911 K —50 și 52 litru.

Vinul să expedieze cu rambursă dela 50 litri
în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni.
Pentru calitatea vinului garantez.

Petru Benea

propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

In depozitul meu de pian
înființat de mine la 1850 și condus și acum de
mine în Arad, strada Deák Ferencz 28 (în casa
proprie). — Țin în depozit pian vechi și nou.

PIANE

PIANINE și
HARMONII

În culoare cafenie, neagră
și mat, lucrate după si-
stemele-modele ale celor
mai renumite fabrici cu
mechanism englez și vie-
nez, cu 3 pedale îmbră-
cate în fier triplu. —

Țin în depozit fabricatele: Bösendorfer, Ehrbar,
Stingl, Koch și Korselt, Thek, Lanberger și Gloss
Petrof, Hwátay, Neuburger, Hoffmann—Czerny,
Pattari, Luner, Richter, Frödt, Cramer—Mayer.
Ast, Beregszászi, Stelzhammer.

Piane spre închiriere lunar dela 10 cor. în sus.
Acordările le face specialistul meu d. Henrik Ehrbar.
Taxa pentru acordare în oraș centru 2 cor., suburbi
3 cor., provincie după învoială. — Ori-ce comandă,
acordare ori reparare rog să se trimită la adresa

KRISPIN JÓZSEF

prăvălie de pian

ARAD, Deák Ferencz-u 28

Roth Frigyes,

măcelar și cărnătar,

Alba-Iulia — Gyulafehérvár.

Sétatér Nr. 5. (lângă Hotel Europa)

Are de vânzare zilnic, carne proas-
pătă, de vită, porc, vițel, oaie, miel,
de porc afumată, apoi totfelul de
carnătarii, slănină și unsoare, în
mic și mare. — La cerere trimite
în cane proprii unsoare proaspăt
topită. Expediție promptă fie prin
poștă fie ca marfă. Cereți prospect.

Anunț

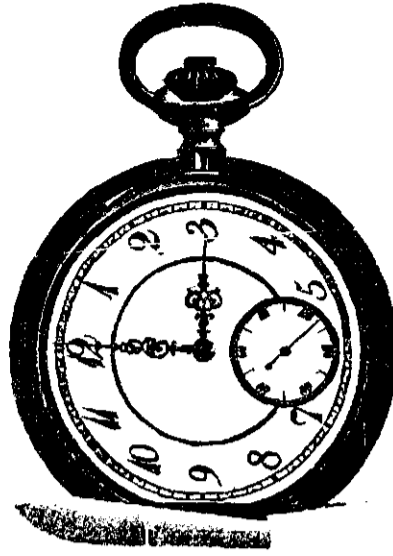
p. t. comune și comitetele parohiale bisericești gr. or. și gr. cat, că am deschis în Arad un

nou atelier de aurărie.

Primesc spre efectuare totfelul de aurării bisericești, rame, lampe, mobile și tocure pentru oroloage de părete etc. Aurării efopluesc atât în loc cât și în provincie.

Cu stimă

IULIU HERRLING,
AURITOR ȘI DECORATOR DE BISERICI.
ARAD, Választó-u. 36.

Cele mai bune
oroloage
— cele mai solide și cele mai după modă —
juvaericele

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă che-
zăgie de 10 ani și prețuri ieftine, liferează cea
mai bună prăvălie în această privință în
întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.
Notez că numai acela vor primi catalogul gratuit care îl cer cu
provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a cetii anunțul în Trib.)
Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Fischer Testvérek

fabrică de rolete, îngrădituri, site, rolete
de oțel și matrațe.

Arad, József főherceg-ut Nrul 18.

Fabrica: Kossuth-utca 45.

Recomandă în atenția on. public tot-
felul de lucruri de branșe, cari se află
în magazinul firmei, cu prețuri ieftine.

Ingrădituri dela 30 fil. în sus metru

Catalog la dorință gratuit.

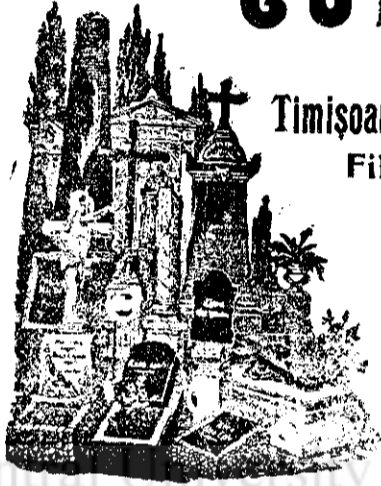
Telefon 557.

CORNEL TUNNER

industrie de marmoră și granit în

Timișoara-Fabrik, Andrassy-ut 22. Timișoara-Josefin, Hunyadi-u. 4.

Filiala: Vârșeț, str. Deák-Ferenc Nr. 9.

Își recomandă magazinul său bogat asortat cu

pietrii monumentale

table de marmoră, statui, etc.

fabricație proprie în executare de gust frumos și preț moderat.

Având un magazin bogat, liferează mai ieftin ca orice concurență.

KUN ENDRE,

atelier cu mașini electrice pentru
ascuțire artistică și homoru.

SZATMÁR,

casa I. évay, vis-à-vis
de Tribunal.

Se recoman. pentru pre-
gătirea și ascuțirea oricărui
soi de cuțite, ca cuțite pen-
tru căsăpie și bucătărie, pen-
tru masă și bricege, unelte
pentru ciobotari și cojocari
precum și ascuțirea bricelor
pre lângă prețuri convena-
bile și execuție ireproșabilă.

La trimiterea a 6 brice barbierilor
se socotesc taxa numai pentru 5.

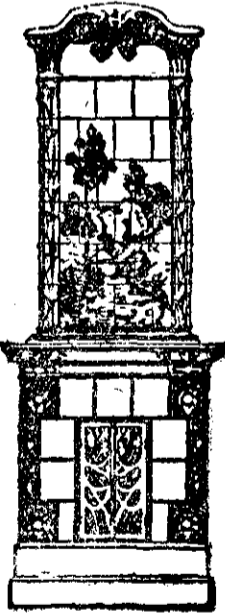
Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în
(Cluj) Kolossvár, Monostori-u. 7, am deschis un
mare magazin înregistrat și provăzut cu cuptoare din
țară și străinătate, unde se află în depozit permanent
cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de
olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigu-
rînd-ul totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile
cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

FILIALA FABRICEI DE GHETE „ANATOMICE” MOSKOVITS

Telefon 218.

ARAD, SZABADSÁG-TÉR 18.

Telefon 218.

Extras din catalogul de ghete de primăvară:

Ghete bărbătești din chewrau brunet cu baiere	Cor. 10—
» » » » » americani	» 13—
» » » » » cu nasturi,	» 17—
» femeiești » » » » » abbè	» 7-50
» » » » » spangnis	» 7-50
» » » » » culoare galbenă deschisă, americani	» 17—
» » » » » jumătăți, din chewrau brunet cu nasturi	» 10—

Diferite calități de ghete bărbătești și femeiești:
Cor. 10—, 13—, 17—, 22— și 28—

Ghete pentru copii și fetițe dela 1-50 până la 13— Coroane.
Prețuri solid fixate! Ghete comode și tari!

EXECUȚIE DE PRIMA CALITATE!

Májerszky Barnabás

fabricant de mașini

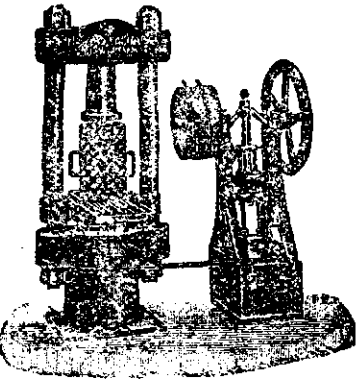
in Nyiregyháza.

Fabrichează după o experiență bogată ca specialitate

prese de olei mănate cu apă.

Plue de olei, construcție simplă ori complicată. Prăjitori de olei pentru încălzire cu aburi ori foc. Teasc pentru sămburi de bostan. Mașini pentru perfecționarea oleiului și aranjamentul complet pentru fabricarea oleiului. Unelte de melișat floarea soarelui, ș a.

Exportul până acum în 237 uzine.

Lampe pentru mine

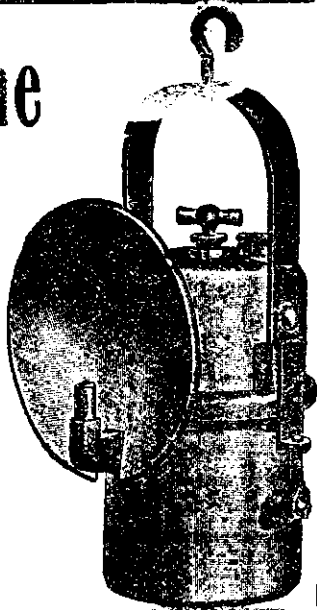
și tot felul de lampe cu acetylen,

fabrichează

Bartos Zoltán

fabricant de lampe,

Budapest, VII., Gizella-ut 55.

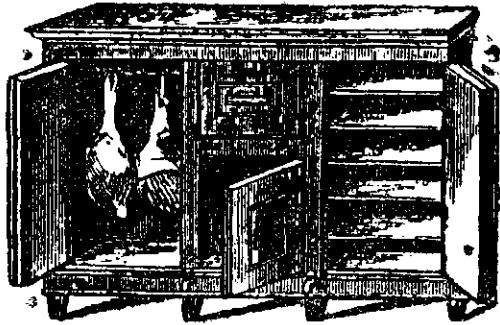

Itzkovits Gerson, Budapesta, IX.,

Strada Tompa No 14.

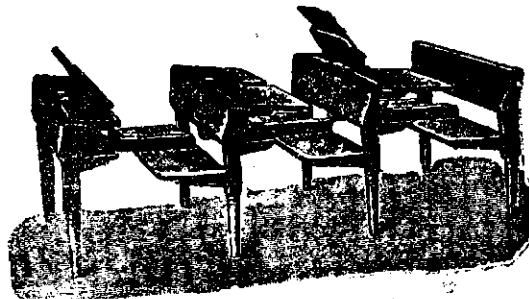
Dulapuri de gheață

la cari e necesară gheață puțină, preparate pentru măsurarea vinului și a berei, conducte la pregătirea berei și pentru scurs, în prețuri moderate și serviciu prompt. Intreprindere de accesorii la fabricarea zodei, sticle de Bohemia, sirup de smeură, lămâi și ananas, alabastru și praf de limonadă ș. a. Comandele se efectuează prompt și cu prețuri convenabile.

Feivel Lipót utódai

Budapest, IX. Ipar-u. 4.

Fabrică de bănci pentru școală, aranjamente pentru birouri, accesorii de gimnastică etc.

Catalog ilustrat la dorință se trimite gratuit.

Un mijloc de întărire pentru bolnavii de stomac

și pentru toți aceia, cari fie prin receală ori îngreunare de mâncări, fie prin lipsa de apetit, prin mistuirea grea, ori în urma mâncărilor prea reci ori prea fierbinți au contractat **catar, sgârșeluri, dureri de stomac etc.**

este medicina

Baldrianum a doctorului Engel.

Baldrianum se recomandă contra tuturor durerilor de stomac, are calitățile unui vin excelent, care păzește contra tuturor urmărilor, precum: nervositate, insomnie, amețeli și flegmă.

În urma compoziției sale excelente, având vin de Samos, picături de Baldrian, sirup de smeură și de ci-reșe. Baldrianum este de recomandat și contra constipției și diareei precum și la toate cazurile, când se reclamă întărirea organismului.

Baldrianum Dr. Engel nu conține absolut nici o materie stricăcioasă și se poate întrebuița și din partea celor cu construcție mai slabă, precum dame și copii, timp mai îndelungat. E de preferat să se ia dimineața pe nemâncate și seara înainte de culcare în cantitate de un păhar de licheur. Copiii și cei slabi să ia Baldrianum în apă caldă și să-l îndulcească cu puțin zahăr.

Baldrianum Dr. Engel se află în sticle de 3 și 4 coroane în toate farmaciile din Ungaria, precum și în Arad, Aradul-nou, Glogovacz, Gyorok, Ménes, Paulis, Lippa, Hidegkut, Vinga, Székesut, Pécska, Torny, Világos, Egres, Nádas, Berzova, Orczifalva, Merczifalva, Sándorháza, Bogaros, Szerb-Sz.-Péter, Perjámos, Szemlak, Sáralfalva, Nagylak. Farmaciile din Arad trimit în ori-ce parte.

Să ne păzim de imitații!

Cereți numai

Baldrianum Dr. Engel!

să se adreseze,

La NAGYENYED

Com. Alsófehér

cine dorește a-și procura varietăți autentice de

POMI RODITORI

arbori pentru alee, plante de ornament conifere, plante de împrejmuire, fructe cu boabe, puieti, etc.

VIȚE ALTOITE

(calitate superioară)

viță europeană și americană cu și fără rădăcini

(Catalog instructiv la cerere gratuit).

FISCHER & COMP

Poni Viticultura

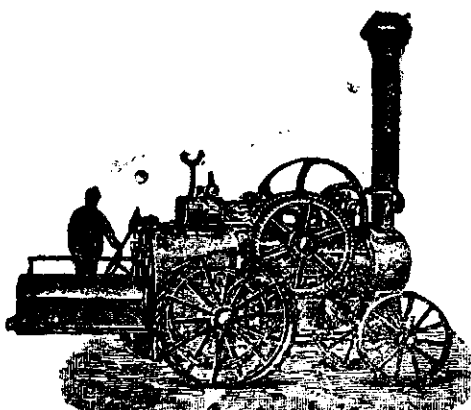
Viltorul e al mașinilor de treerat de sine umblătoare!

Dacă locomobilul d-voastră nu este provăzut cu automat de sine umblător, adresați-vă la fabrica

Friedrich Testvérek

Tmeesvár-Józsefváros,

unde căpătați ori-ce infor-mații de lipsă. În atelierele acestei fabrici să transformă la an peste 100 locomobile în automobile după cel mai nou sistem și cu piese noul brevetate. — Mare crușare de timp și de bani se poate ajunge cu mașinile aceste automobile. Mare depozit în locomobile cu aburi. Prețuri ieftine! Condiții favorabile!

„ALBINA” institut de credit și de economii soc. pe acții în Sibiu.

A XXXIX-a încheiere a Conturilor cu 31 Decembrie 1911.

Active**CONTUL BILANȚ PE 1911.****Passive**

Casa în numărar	221693 50	Capital societar:	
Monete	2340 53	15,000 acțiuni à K 200	3000000 —
Cambii de bancă	16656594 98	Fondul de rezervă al acționarilor	770000 —
Credite cambiale cu acoperire hipotecară	7615195 28	Fondul de garanție al scrisurilor fonciare	500000 —
Impr. ipot. în scrisuri fonciare 11.556.198 41		Fondul special de rezervă	95577 29
Impr. hipotecare în numărar 433,978 97	11990177 38	Fondul de pensii al funcționarilor	758250 90
Credite de cont-curent	7552128 47	Depozite spre fructificare	24815383 53
Credite personale	1455042 80	Fondul »Parteniu Cosma«	42218 —
Avansuri pe efecte publice	53350 —	Scrisuri fonciare cu 5% în florini	
Casele institutului, realități dela gara Brașov și diverse realități de vânzare	600974 77	în circulațiune	612,000 —
Efecte publice	3549098 —	Scrisuri fonciare cu 5% în co-roane în circulațiune	6.404,000 —
Acțiuni dela diverse bănci	204250 —	Scrisuri fonc. cu 4 1/2 0/0 în circulațiune	2.416,000 —
Efectele fondului de garanție al scrisurilor fonciare	495990 —	Scrisuri fonciare eșite la sorți în circulațiune	248500 —
Efectele fondului de pensii al funcționarilor institutului	251215 —	Cambii de bancă reescontate	6091524 43
Interese după efecte	33475 70	Diverse conturi creditoare	3982433 53
Mobilier, amortizat	—	Dividende neridicate	3436 —
Interese transitoare, restante și debitori	13963 35	Interese anticipate pro 1912	315255 52
	50695489 76	Interese transitoare de scrisuri fonciare	140263 75
		Profit net	500646 81
			50695489 76

Debit**CONTUL PROFIT ȘI PERDERE.****Credit**

Interese:		Interese:	
pentru depoz. spre fructificare	1.000,711 16	dela cambii de bancă	757,438 51
pentru scrisuri fonciare	394,507 69	dela cred. camb. cu acop. ipot.	381,628 34
pentru impr. luate pe efecte	31,148 17	dela imprum. hipotecare	720,859 34
	1426337 02	dela efecte publice	145,101 78
Spese:		dela credite personale	149,588 12
Salare	214,512 09	dela credite de cont-curent	221,293 28
Bani de ovartir	39,480 —	dela avansuri pe efecte	3,472 22
Imprim., registre porto div.	42,668 80		2379381 59
Marce de prezență	10,144 —	Provizioni	10099 19
	306804 89	Chirii	16451 92
Contribuțiune:		Profit la monete	1697 75
directă	73,740 61		
10% dare de inter. dela dep.	100,071 12		
Profit net	500646 81		
	2407630 45		2407630 45

Sibiu, la 31 Decembrie 1911.

Cosma m. p., director executiv.

Iosif Lissai m. p., contabil-șef.

DIRECȚIUNEA:

Dr. E. Roșca m. p.

St. Stroia m. p.

A. Lebu m. p.

Dr. Beu m. p.

Dr. L. Lemény m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Sibiu, la 15 Februarie 1912.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

Mateiu Voileanu m. p.

Dr. V. Bologa m. p.

Ioan Henteș m. p.

Victor Fincu m. p.

E. Verzar m. p.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimit francat.